

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT -
DORDTSE DINSDAG, D.D. 14 februari 2023**

Vergaderzaal 1

1. Vragenhalfuur

Voorzitter: Dhr. Schalken-den Hartog
Raadsgriffier: Mevr. Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. De Boer (Op Ons Eiland)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Stolk (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder R. Van der Linden, wethouder P. Heijkoop, wethouder M. Merx.

De voorzitter: Beste mensen, het is zeven uur. Welkom allemaal bij deze vergaderavond en het vragenhalfuurtje van de Dordtse Dinsdag. Het is vandaag 14 februari. We hebben vijf vragen. Gezien de tijd wil ik gelijk ... Zes vragen zelfs, zes vragen. Ik wil, gezien de tijd, gelijk naar de eerste vraag gaan. De eerste vraag komt van de heer Katif van Beter voor Dordt, aan die kant. Kunt u uw vraag kort toelichten?

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Beter voor Dordt is door ondernemers benaderd over de bereikbaarheid van de Westelijke Dordtse Oever. U heeft de aanleiding van onze vraag kunnen lezen. Omdat goede bereikbaarheid cruciaal is voor de bedrijven, hebben wij de volgende vraag aan het college. Is het college op de hoogte van aanstaande, grootschalige werkzaamheid op de Mijlweg? Zo ja, waar en wanneer gaat er gewerkt worden en welke beperkingen geeft dit voor de bereikbaarheid van de Westelijke Dordtse Oever? Is het college op de hoogte van reeds gestarte werkzaamheden, elders in de regio en de consequenties hiervan voor de op de Mijlweg uit te voeren werkzaamheden en de bereikbaarheid van de Westelijke Dordtse Oever? Op welke wijze is het college in contact met andere betrokken overheden om de werkzaamheden soepel te laten verlopen en zonder ernstige hinder voor de betrokken ondernemers en bedrijven? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk een vraag voor de heer Van der Linden. Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat u bedoelt, het project Dordtse Mijl. Dat is niet hetzelfde als de Mijlweg. Dit is iets meer richting de binnenstad. Dat is een project van onszelf. Is al heel lang aan gewerkt. De aanbesteding loopt nu en dat zal vanaf eind april plaats gaan vinden. Daarbij zullen we er wel voor zorgen dat er aldoor een stuk van de weg ook te berijden valt. Dit gaat wel een tijdje duren. De aanbesteding loopt nu. Daarna gaat de communicatie met de omgeving ook plaatsvinden. De voorbereiding heeft al lang plaatsgenomen. Tweede en derde vraag. We weten dat er ook een aantal andere projecten in de regio plaatsvindt, onder andere op de Hoeksche Waard. Als het gaat om een Heinenoordtunnel, de brug. Dat gaat zeker impact hebben op de A16, het verkeer op de A16. Dat proberen we zo goed mogelijk af te stemmen. Doen we ook altijd vroegtijdig met Rijkswaterstaat. Het project Dordtse Mijl is al een aantal jaren aan gewerkt, hangt ook een aantal subsidies aan vast, waardoor we tot uitvoering moeten komen. Het project Hoeksche Waard van Rijkswaterstaat geldt hetzelfde voor. Het is soms niet te voorkomen dat een stukje overlap plaatsvindt en ook niet dat je daarmee overlast hebt. Daar wordt natuurlijk wel zoveel mogelijk rekening mee gehouden. Er zijn overigens nog meer projecten in de stad, ook de komende maanden. Dat proberen we ook zo goed mogelijk af te stemmen.

De voorzitter: Is het voldoende antwoord op uw vraag?

De heer Katif: Voorzitter, dat was heel snel. Er zijn vier vragen en er zijn maar drie beantwoord. De vierde, volgens mij, is niet beantwoord. Als het gaat om de communicatie tussen de verschillende projecten, vanuit Rijksoverheid zijn allerlei projecten bij ons. Dat komt samen. Dat zal de consequenties hebben voor de Westelijke Dordtse Oever. Daar wil ik wel even een antwoord op hebben.

De voorzitter: Misschien nog een korte toelichting.

De heer Van der Linden: Zeker. Zoals ik al, zei we stemmen dat altijd goed af met Rijkswaterstaat. Wij hebben natuurlijk projecten, soms de provincie ook nog. Dat bereiden we samen voor. Onze projecten stemmen we in ieder geval, of communiceren we in ieder geval over in het gemeentenuws. Als het lange voorbereidingen zijn vaak ook met of ondernemers in de wijk of andere betrokkenen. Dat geldt ook voor deze projecten. Er zou wat verwarring kunnen zitten op ondernemers aan de Mijlweg, wat natuurlijk iets verderop is versus het project Dordtse Mijl. Maar in principe vindt die communicatie altijd plaats.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk voldoende. Wilt u uw lichtje uitdoen, uw microfoon? Dank u wel. Gaan we naar de volgende vraag. Vraag van de heer Kleinpaste van Gewoon Dordt. Tegenover me. gaat uw gang. U kunt uw vraag kort toelichten.

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Hij is redelijk kort ook zelf al. Cabo Negro, Bagijnhof moet twee weken dicht, vanwege een incident wat heeft plaatsgevonden. Dat brengt ons bij de vraag van, draagt de betreffende ondernemer verantwoordelijkheid voor het incident? In dat kader is ook dan de sluiting die nu plaatsvindt wel redelijk om de ondernemer daarmee twee weken omzet te laten derven?

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Normaal gesproken waarschijnlijk een vraag voor de heer Kolff, maar die is er niet. De heer Merx gaat hem beantwoorden? Gaat uw gang.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. Zo kort als de vraag is, zo kort kan ik hem ook beantwoorden. Hij is niet op last van de burgemeester gesloten. De eigenaar heeft hem zelf gesloten. Er is wel communicatie geweest, maar dat is wat het is.

De voorzitter: Kort, maar krachtig.

De heer Kleinpaste: Helder. Dan ben ik in dat geval net iets anders geïnformeerd geweest.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar de volgende vraag. Die is van het CDA. Een vraag van de heer Van Dam Timmers. Die gaat over de opvang van daklozen. De heer Van Dam Timmers, kunt u hem toelichten? Gaat uw gang.

De heer Van Dam Timmers: Zeker. Dank, voorzitter, Daar wil ik graag een vraag over stellen. Gisteren ontvingen wij een bericht dat de winteropvang voor daklozen gisteren ook zal sluiten. Even later ontvingen we het bericht dat hij toch openbleef tot 20 februari. Wel fijn met deze temperaturen. Er lijkt eigenlijk sprake te zijn van vlot veranderende openingstijden. Daarnaast kregen we eerder ook al signalen dat zowel de reguliere als de winternachttopvang erg druk zijn. Onze vraag is dan ook, hoe is dit nou precies op dit moment georganiseerd? Is er voldoende opvangcapaciteit? Is het college met ons van mening dat het voor daklozen van belang is dat er voor de hele winter voldoende voorspelbare slaap- en opvangcapaciteit is? Zo ja, welke actie is het college voornemens om hierop te ondernemen? Zo nee, waarom niet?

De voorzitter: Dank u wel voor de vraag. Ik denk de heer Heijkoop voor het antwoord.

De heer Heijkoop: Voorzitter, dat is correct. De situatie die de heer Van Dam schetst, dat lijkt me inderdaad ook niet helemaal ideaal. Dat het gewoon op een paar uur zomaar weer kan wisselen. Het is wel zo dat de winteropvang niet heel de winter per se open hoeft te zijn. Het is een winterkouderegeling. Dat betekent dat elke week de inschatting wordt gemaakt van de temperaturen en het weer en de wind en dergelijke. Als dat rond het vriespunt is, dan wordt ieder geval voor openstelling gekozen voor tenminste twee weken. Zo doen bijna alle steden het in Nederland. Dat heeft een aantal redenen. Je wil niet dat er een enorm aanzuigende werking van uitgaat. Je wil ook niet een enorm probleem krijgen op het moment dat die winterkouderegeling dan weer ophoudt, op het moment dat dat de winter achter de rug is en dat mensen dan opeens allemaal op straat komen te staan. Er zijn een aantal afwegingen. Op de website van het Leger des Heils staan daar nog wat meer ... Staat wat meer informatie over. Ik ben het wel met u eens dat de voorspelbaarheid van belang is. We hebben voldoende capaciteit in Dordrecht, door de extra voorziening die we hebben geopend, u wel bekend. Daar zijn een flink aantal plekken en die zijn echt voldoende, zodat mensen niet in de kou slapen. Ik ben het wel met u eens dat we eens na zouden moeten denken of je hem niet gewoon standaard toch de hele winter open zou willen zetten, om daarmee de voorspelbaarheid nog wat te vergroten. Want heel eerlijk, ik heb even teruggekeken en sinds de winter is gestart, is die twee weken niet open geweest. In die zin ... Ik geloof de eerste twee weken van januari. In die zin zou je kunnen zeggen van, kun je dat niet wat praktischer oplossen? Maar het belangrijkste is dat mensen bij kou onderdak krijgen en dat er voldoende capaciteit is.

De voorzitter: Dank u wel voor het antwoord. De heer Van Dam Timmers, voldoende?

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Een korte vervolgvraag. Hoe loopt het nu verder? Horen we daar binnenkort meer over of hoe kunnen we dit vervolgen?

De voorzitter: De heer Heijkoop.

De heer Heijkoop: Voorzitter, deze regeling wordt uitgevoerd door het Leger des Heils. Daar zijn nog wel een aantal andere partijen bij betrokken. Over een poosje gaan we gelukkig weer richting de lente. Tenminste, ik weet dat velen van ons daar zo over denken. Worden de dagen weer wat wel langer, de temperaturen wat aangener. Dan zullen we ook met het Leger des Heils even goed evalueren hoe de afgelopen periode gegaan is, ook op deze locatie. Sowieso zijn we wel op zoek naar veel meer structurele oplossingen. Daar gaat het natuurlijk over doorstroming. Dan gaat het over het voorkomen van dakloosheid. Daar kunt u meer over lezen in de visie van opvang naar wonen en het programma dat daaraan gekoppeld is. Daar zullen we deze evaluatie ook onderdeel van laten zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vervolgvraag. Gaat uw gang, mijnheer De Boer.

De heer De Boer: Ik heb een vervolgvraag. Dank u wel, voorzitter. U noemde net, wethouder, nul graden, het vriespunt. Is dat landelijk of kunnen wij daarvan afwijken? Want tussen de nul en de tien lijkt me ook nog best wel fris hoor op straat.

De voorzitter: Nog een korte reactie, de heer Heijkoop.

De heer Heijkoop: Voorzitter, het is niet zo zwart-wit dat het nul graden is. Het is wel rond het vriespunt, maar als het heel koud is ... Het gaat ook over de gevoelstemperatuur. Landelijk is daar een soort van norm gesteld van hoe gemeenten daarmee omgaan. Je kan daar wat andere afwegingen in maken. Ik durf wel te stellen dat wij altijd zeer aan de veilige kant gaan zitten. Dat is ook de reden waarom de winteropvang de facto nog maar een paar weken niet open is geweest. Omdat we niet willen dat mensen in de kou slapen. Ik ben het met u eens dat vier graden, met een naar windje, dat is ook gewoon heel erg koud.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk voldoende over deze vraag. Gaan we naar de volgende vraag. De vierde vraag gaat over communicatie rondom vertrektijden van bussen. Die is afkomstig van het CDA. De heer Klerk kan hem kort toelichten.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ons bereikte, vanuit meerdere concrete gevallen, signalen dat de communicatie bij bushaltes, ten aanzien van rijtijden, vaak niet klopt of de uitval van een lijn niet staat aangegeven. Uit navraag bij chauffeurs bleek dan dat de afstemming tussen de tijden op de borden en de praktijk inderdaad niet klopt. Dit is wat het CDA betreft een slechte zaak, vooral als het inwoners hindert bij urgente afspraken, zoals ziekenhuisbezoek, werk of kerk. Daarom stellen wij de volgende vraag. Is het college bereid de onjuiste vertrektijden op de borden bij de provincie onder de aandacht te brengen en hen aan te sporen om tot een oplossing te komen?

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik ga naar de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Ik weet van een geval van dit weekend. Dat had te maken met het acuut ziek worden van de chauffeur. Dan is het wat ingewikkeld om ter plekke nog iets te regelen. Maar ik weet dat daar een reiziger stond te wachten die echt op leeftijd was. Dat is heel vervelend. Daar hebben we contact over gehad. Maar uw vraagstelling, u hebt het vermoeden dat er meer gevallen zijn. Dat hoor ik graag dan eventjes van u. Dan kunnen we zeker nog het contact of met provincie, maar ik denk gewoon rechtstreeks met Qbuzz over hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie de heer Klerk klikken of knikken. Dank u wel. Ik ga naar de volgende vraag. Die komt ook van het CDA. De heer Van der Kruijff kan de vraag toelichten. Die heeft te maken met wat we in het nieuws hebben kunnen lezen over de storting van de laadpalen.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, inderdaad. Het is zo dat die laadpalen van Allego, dat is de partij die ze neerzet en exploiteert, al geruime tijd, al weken in storting zijn, oftewel onbruikbaar. In Dordrecht staan er heel veel laadpalen van Allego, waardoor het problematisch is om je elektrische auto op te laden als je hier komt en daarvan afhankelijk bent. Onze vraag is, is het college hiermee bekend? Dat zal, als het in de krant heeft gestaan. Op welke manier is het college betrokken om deze onwenselijke situatie opgelost te krijgen en ook de inwoners te informeren over alternatieven. Want je moet toch wat. Dat brengt ons ook tot de vraag, of naar aanleiding van deze situatie er ook gedacht wordt om te streven naar meer diversiteit in laadpaalaanbieders? Onze indruk is dat Allego toch wel heel veel van de laadpalen hier in Dordrecht exploiteert. Oftewel, we hebben bijna geen werkhands meer.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik ga naar de heer Van der Linden voor het antwoord.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Dit is natuurlijk een heel vervelend issue, want er rijden steeds meer elektrische voertuigen, auto's in Dordt en er worden ook steeds meer laadpalen aangevraagd en ook geplaatst. Allego is een grote partij in Dordt. Heeft meer dan 150 palen in exploitatie. Een stuk of 50 daarvan zijn nu in storting. Daar hebben we contact over gehad en dat heeft te maken met een veiligheidsissue. Dat is ongeveer de grens van wat mijn kennis daartoe ook is. Maar dat moet opgelost worden en dat zal in maart opgelost zijn. Wat betreft deze 50 palen. Allego geeft er nog 100. Daarnaast, dat is ook het antwoord op uw alternatieve vraag, wij zijn een van de steden waar marktwerking vanaf het begin van belang is geweest om laadpalen neer te zetten en ze exploiteren. Sommige steden hebben een concessie uitgeschreven of een vergunning aan een partij gegeven. Wij hebben op dit moment vier partijen die laadpalen plaatsen en exploiteren. Allego neemt geen nieuwe vragen in behandeling. De andere drie doen het wel. Ik ben wel met u eens dat we daarmee nu te weinig laadpalen hebben. Tot zover even.

De voorzitter: Dank u wel. Heer Van der Kruijff, nog een korte vervolgvraag.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik had ook een vraag gesteld over de informatievoorziening. Natuurlijk heb ik van tevoren ook proberen te zoeken en te googelen waar dan ook, over informatie erover, maar ik kan het gewoon niet vinden, of ik zoek niet goed. Maar misschien kunt u er toch in helpen waar hier informatie over te vinden is waar je dan wel moet zijn.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Van der Linden: Er zijn ... Sorry. Dank u wel, voorzitter. Zoals gezegd, de meerderheid van de Dordtse palen is nog steeds gewoon in gebruik en wordt ook fors gebruikt. Daarmee zeg ik wel dat we de vraag die er is maar net bij kunnen houden, want er is gewoon heel veel vraag naar laadpaalcapaciteit. De communicatie over deze vijftig palen heeft plaatsgevonden. Er is ook een site waar je kan zien hoe het met de palen staat, of ze in gebruik zijn en ook of ze in storing zijn. Ik heb de link hier nu niet voor u. Wat dat betreft is dat het antwoord even.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie de heer Kuhlmann met een vervolgvraag.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: In de eerste plaats natuurlijk heel goed dat collega Van der Kruijff deze vragen heeft gesteld. Die steunen we. Maar hier speelt ook nog een aanpalend probleem, namelijk de tarieven. Op het moment en is dat ook recent in het nieuws geweest. Is heel moeilijk om erachter te komen van, wat ga je betalen als je je auto gaat laden? Als er toch een gesprek wordt gevoerd met die verschillende partijen, waar net aan werd gerefereerd, denken wij dat het heel goed zou zijn om ook te zorgen dat dat inzichtelijk is. Dat als je als automobilist gewoon weet welk tarief je gaat betalen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuhlmann. We nemen kennis van deze informatie en die kan de wethouder meenemen. Maar dit was geen onderdeel van de vraag nu. Ik wil doorgaan naar de volgende vraag. Die is van de VSP, de heer Stolk. Die gaat over de avondvierdaagse.

De heer Stolk: Dank, voorzitter. Deze week stond in de krant dat de nieuwe organisatie van de avondvierdaagse in de omgeving van de start en finish geen snoep en een patatkraam mag staan en daar mag verkopen. Natuurlijk is de VSP voor gezond eten en minder snoepen. Maar bij een zo groot kinderfeest, zo'n vierduizend kinderen die er meelopen, waar altijd op de laatste dag de kinderen snoep en andere dingen krijgen, daarin niet moeten betuttelen en keuze gewoon aan de ouders is. Na drie jaar eindelijk weer een groots volksfeest. Wij vragen ons dan ook af wat het college van het verbod vindt en of zij hierover het gesprek voert met de organisatoren. Dat was hem.

De voorzitter: Dank voor de toelichting. Ik begreep dat de heer Merx hier een antwoord op gaat geven.

De heer Merx: Dat klopt. Bij afwezigheid van wethouder Burggraaf. We zijn het voor een groot deel eens, denk ik, het college met de VSP. Gezondheid, prachtig eindelijk weer dat dit evenement gaat plaatsvinden. Wij zijn ook erg blij met het initiatief dat is genomen. Ook het college is tegen betutteling. Maar het college is ook erg voor gezondheid. We zijn niet voor niks een van de gemeenten die het JOGG doet, Jeugd Op Gezond Gewicht en daar actief ook in is. Dan past het bij zo'n evenement, waar kinderen echt gezellig met elkaar aan het lopen zijn, denken wij, dat dat prima is als de organisator, want die gaat er uiteindelijk over, we steunen daarin, zegt van, wij vinden het niet zo verstandig met zo'n mooi sportieve evenementen en ook.

Ik bedoel, maar dat haal ik er zelf even bij, maar ik weet niet of dat hen overweging is geweest of hun overweging is geweest. We hebben toch ook in Dordrecht te maken met kinderen die ook op jonge leeftijd toch al behoorlijk aan het gewicht zijn, om het zo maar te zeggen. Dat is niet gezond. Wij willen ook zeker niet stimuleren dat ze voor en na de avondvierdaagse of elke avond volgestopt worden met friet bij die locatie of snoep. In die zin steunen wij dat. Maar het is natuurlijk aan de ouders zelf of zij zeggen, wij nemen Pietje na de avondvierdaagse mee naar de friettent en we gaan daar lekker een paar frikandellen eten. Dat is aan henzelf. Maar wij steunen het initiatief van harte, maar ook de gedachte erachter dat we toch moeten proberen ook de jeugd te stimuleren gezond te eten.

De heer Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Stolk: Toch nog even een vervolgvraag.

De voorzitter: Een korte vervolgvraag. Gaat uw gang.

De heer Stolk: Ik begrijp dat u gezond eten natuurlijk heel belangrijk is voor de kinderen. Maar het gaat er eigenlijk ook over de vergunning. Die standhouders die daar willen staan, kunnen die gewoon daar toch gaan staan? Moeten ze daar vergunning voor aanvragen of niet? Hoe zit het college daarin?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Merx: Je kunt, volgens mij, maar dat zou ik na moeten gaan, niet zomaar overall een friettent of een snoepwinkel neerzetten in het openbaar. Daar zul je wellicht een vergunning voor aan moeten vragen. Maar nogmaals, als u dat wil weten, dan ga ik dat even voor u na en dan informeer ik u daarover.

De voorzitter: De heer Stolk.

De heer Stolk: Komt goed.

De voorzitter: Dank voor uw aandacht en goede vergaderavond.

2. Amenderen op Geactualiseerde Welstandsnota Dordrecht – Raadsvoorstel

Voorzitter: Dhr. Portier
Commissiegriffier: Dhr. Boom
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Mevr. Van Herwijnen (PvdD)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)

Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Portier (voorzitter)
Dhr. Stam (Fractie van Waardhuizen)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. In 't Veld (Verenigde Senioren Partij)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder R. Van der Linden

Ambtelijke ondersteuning: Mevr. Meulenkamp

Overige aanwezigen: Dhr. van Son, Dhr. Booij

De voorzitter: Goedenavond. Ik wilde met de vergadering beginnen. Welkom aan alle raad van commissieleden en wethouder Van de Linden, namens het college. Ook welkom aan de ambtelijke ondersteuning, mevrouw Wendy Meulenkamp, die zo direct een toelichting of een presentatie zal geven. De heer Edwin van Son en de heer Jan Booij. We gaan het hebben over een initiatiefvoorstel dat gedaan is voor aanpassing van de Welstandsnota, met name gericht op de mogelijkheid van zonnepanelen in de binnenstad en de 19e Eeuwse Schil. Voor we met de vergadering beginnen, wil ik voor het verslag even alle aanwezig in de gelegenheid geven om zich voor te stellen en daarvoor begin ik aan mijn linkerhand.

De heer Boom: Hessel Boom, commissiegriffier.

Mevrouw Meulenkamp: Wendy Meulenkamp, adviseur erfgoed.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA Dordrecht.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke Van der Meer, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer De Feijter: Bart De Feijter, ChristenUnie-SGP.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De heer Stam: Marco Stam, Fractie van Waardhuizen.

De heer Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks Dordrecht.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

De voorzitter: Goed, dan wil ik de vergadering beginnen.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: We gaan luisteren en kijken naar een presentatie. Daarna gaan we kijken van hoe we verder gaan met dit onderwerp. Dan geef ik bij deze aan mevrouw Wendy Meulenkamp het woord.

De heer Kleinpaste: Voorzitter. Ik weet niet, misschien moet ik het een punt van orde noemen, want dat de strekking en de invulling van deze vergadering is mij, met wat ik heb gelezen, niet helemaal helder geworden. Is dit nu beeldvorming en beperken ons tot een presentatie, bespreken we delen van de Welstandsnota, gericht op consultatie en amenderen, bespreken we een initiatiefvoorstel, wat volgens mij 7 maart geagendeerd staat? Het werd mij niet helemaal helder. Ik heb graag heel erg duidelijk waarom en waarvoor wij vanavond hier bij elkaar zitten.

De voorzitter: Het gaat nu vooral inderdaad om een technische presentatie, waarnaar vragen gesteld kunnen worden. De aanleiding is het initiatiefvoorstel. Zoals u zelf wel aan ... Of het agenderingsverzoek naar aanleiding van het initiatiefvoorstel. Maar goed, dat komt. Goed, we zouden hier niet zitten als er geen initiatiefvoorstel was geweest.

De heer Kleinpaste: Voorzitter, ik neem het u niet kwalijk. We zouden hier natuurlijk ... We zitten hier altijd bij elkaar voor nuttige bijeenkomsten, maar ik hecht er wel aan, dat is het punt wat ik dan toch wil maken, dat we in de agenderingsverzoeken en in de agendering stipt en zorgvuldig zijn. Als dit vragen oproept, dat roept ook bij u kennelijk vragen op, dan is dat op zich gewoon niet helder en niet oké.

De voorzitter: Sorry daarvoor dan, maar wat ik begrepen heb, is dat we nu inderdaad gewoon naar een prestatie gaan luisteren, waarover vragen gesteld kunnen worden. Die kunnen meegenomen worden later in de discussie, onder andere op 7 maart. Ik dacht niks anders gezegd te hebben, maar goed. Ik wil nu inderdaad mevrouw Wendy Meulenkamp het woord geven.

Mevrouw Meulenkamp: Dank u wel. Ik ga er even bij staan. Fijn dat ik hier wat mag vertellen vanuit mijn vakgebied, vanuit hoe wij omgaan met beschermd stadsgezicht. Ik hoop dat dat een beter beeld of een ander beeld geeft van hoe het bij ons vandaan eruitziet. Wij zijn vanuit erfgoed ook alleen maar gebaat bij het goed verduurzamen van erfgoed en zoveel mogelijk de mogelijkheden die er zijn te kunnen benutten. We hebben twee beschermde stadsgezichten. Het is de historische binnenstad en de 19^e-eeuws schil, maar je ziet dat bij de 19e Eeuwse Schil een deel ook niet aangewezen is. Dat verloopt wat grilliger, de randen. Daar zit een vergunningsplicht aan vanuit het Besluit omgevingsrecht. Daar ontkomen we niet aan. Dat komt omdat het een Rijksaangewezen beschermd stadsgezicht is. Deze. Wij hebben al eerder een soort inventarisatie gedaan, om meer een indicatie te geven van, op welke daken zouden zonnepanelen kunnen? U ziet dat er nog een heleboel daken daar niet benut worden, die wel potentiële zonnepanelen erop kunnen. We zeggen, ja mits, buiten beschermd stadsgezicht is dat ook. Daar is geen vergunningsplicht, maar dat is ook niet regelvrij. Daar heb je je ook aan en afstanden tot de randen te houden, de dakhelling volgen en burenrrecht en er zit ... Er spelen ook allerlei regels rondom. In beschermde stadsgezichten is het welstandsregime intensief. Dat wil zeggen dat we het beschermen van het stadsgezicht betekent dat we niet de situatie willen bevriezen, dat we wel dingen mogelijk willen maken. Het dakenlandschap is een belangrijk onderdeel daarvan. De Welstands- en Monumentencommissie adviseert over de vastgestelde Welstandsnota, op basis daarvan. Ze raden eigenlijk vaker aan om zonnepanelen wel toe te passen bij allerlei plannen die langskomen, dan dat ze aanvragen afwijzen. Eigenlijk proberen we het meer te stimuleren, dan dat er op dit moment wordt aangevraagd. Je ziet heel veel daken waar het allemaal nog kan. Er zitten platte daken tussen. Er zijn alleen wel een aantal panden waar het voordakvlak richting de openbare ruimte zit. Daar mag op dit moment, volgens de regels van de Welstandsnota, niet goed zichtbaar, geen zonnepanelen op. Dat mag niet goed zichtbaar zijn. Dat is omdat er gezien wordt dat dat te veel afbreuk zou doen aan de beeldkwaliteit van de binnenstad en van de 19e Eeuwse Schil. We zien ook dat er op een aantal plekken het gewoon hartstikke mooi ingepast is, zonder dat dat zichtbaar is of iets stoort. Wij zijn daar ook blij om. Maar je ziet er dan nog heel veel daken, je zou kunnen zeggen van, hier kunnen nog panelen en hier kunnen nog panelen en ... Maar blijkbaar leeft de indruk onder mensen in Dordrecht dat zij daar niet zonnepanelen mogen plaatsen. Dat kan door krantenberichten zijn of doordat het gewoon niet duidelijk is dat er weldegelijk veel mogelijk is. Dat vinden we ook jammer. We hebben inlooppiddagen gehouden voor mensen, monumenteigenaren, maar ook gewoon mensen in beschermd stadsgezicht over wat er wel mogelijk is. Die hebben ook heel veel aangegeven van dat ze dachten van, het kan helemaal niet. Een deel daarvan kan zelfs vergunningsvrij. Dat is voor achterdakvlakken, niet richting openbare ruimte. Sinds 2020 heeft de RCE, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, ook verruiming voor mogelijkheden van zonnepanelen op monumenten voorgesteld. Je ziet bijvoorbeeld bij de jaren 30 woningen dat dat ook daar aan het voordakvlak in het zicht zou kunnen. Buiten beschermd stadsgezicht mag je, als je het netjes inpast en de monumentale waarde niet schaadt, ook zonnepanelen toepassen. We gaan dan vaak niet voor optimalisatie van alle hoekjes en gaatjes dichtleggen, maar een rustig legplan zoals hier in de kleur van de pannen. Dat is gewoon wel mogelijk. Het is alleen wel zo dat heel vaak de dakvlakken niet zo eenduidig zijn als hier in zo'n schema staat aangegeven.

De ene keer zit er een dakkapel, de andere keer een schoorsteen, dan weer een dakraam. Het is de vraag in hoeverre straks, als er één een aanvraag doet of al die andere op zo'n rijtje op zo'n zelfde vlak allemaal hetzelfde gaan zijn, want er zijn ook niet ... Iedereen heeft een andere leverancier en een ander uiterlijk. Eenduidig zal het waarschijnlijk niet worden. In 2021 is ook het welstandregime verruimd. We proberen ook vaak de aanvragen voor zonnepanelen met snelle vergunningen te behandelen, zodat mensen snel duidelijkheid hebben, zeker op de aanvragen die gewoon duidelijk zijn en waar duidelijk is dat het niet zichtbaar is. Die gaan snel door en langs de Welstands- en Monumentencommissie en kunnen worden vergund. Wij zijn niet zelf onderdeel ... Maken we niet onderdeel uit van de Welstands- en Monumentencommissie. Dat zijn externen die daarover adviseren. Wij leveren alleen de plannen aan met een advies en een analyse vanuit erfgoed. Dit komt van zonnepanelen NEO-dashboard. Daar zien we het aantal zonnepanelen per vierkante kilometer. Dat tekent de binnenstad en de schil niet echt heel anders af dan de omliggende stadsdelen. Dit suggereert dat het wel in dezelfde hoeveelheid er ligt als in de omgeving. Daarnaast hebben we nog stadsvernieuwingslocaties. Als je gaat denken over, op welke daken zou het kunnen, van nieuwbouw of niet, iet monumenten niet historische dakvlakken. Maar veelal zijn die dakvlakken plat, waardoor daar helemaal deze discussie niet speelt of het zichtbaar is of niet. Ik heb dit uit de presentatie, die vorige week is gegeven. Bij ons kan eigenlijk al meer dan bij 's-Hertogenbosch, Kampen en Zutphen en Enkhuizen. Eén van de plaatjes die ertussen staat wijkt ... Die hoort er eigenlijk niet tussen. Dat is die van Enkhuizen. Dat is een gefotoshopt plaatje voor een discussieavond over erfgoed en zonnepanelen. Als er gesuggereerd wordt dat dat daar het geval is, dan hoop ik dat ik dat hierbij kan rechtzetten dat dat niet zo is. Bij al die Welstandsnota's van deze gemeentes staat ook gewoon niet zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Met ons niet goed zichtbaar, dat is net dat je net een puntje nog ziet, net zoals daar in Kampen, dat vergunnen wij nu ook. Wat kon er dan nog wel beter? In Amersfoort en Leiden hebben ze de hele binnenstad of de beschermde stadsgezichten bekeken en alle dakvlakken in kaart gebracht en aangegeven is het een historisch dak, is het een beeldbepalend dak, is het een beeldondersteunend dak. Zo kun je nog eindeloos verder. Daar op aangegeven van, daar kan dit wel en daar kan dat niet. Dit wil niet zeggen dat het een verruiming is. Het is nog steeds niet zichtbaar, maar wel veel meer duidelijkheid. Misschien dat dat helpt bij mensen, dat ze beter kunnen vinden waar het kan en dat ze dan geneigd zijn om makkelijker of een aanvraag te doen of te weten dat iets vergunningsvrij kan. Ik zag ook iets staan over van, als je verruiming geeft, dan is het makkelijker en dan gaat het proces makkelijker en dan zijn we sneller aan de slag. Dat vraag ik me af. Want als je het in het zicht toestaat, dan komen er toch weer allerlei regels bij. Dan moet ik goede tekeningen hebben om te kunnen beoordelen. Dan gaat er meer discussie over plaatsvinden of het wel of niet storend is, of het wel of niet acceptabel is, past het bij de burens ernaast? Ik weet niet of dat gaat helpen in de procesgang. We proberen daar zo duidelijk mogelijke regels in te maken. Dat is eigenlijk de reden waarom we ook hebben gekozen voor het niet goed zichtbaar zijn, want dat maakt niet uit of je het over een voorkant, een zijkant of een achterkant hebt, het gaat om het niet goed zichtbaar zijn. Daarmee is het ook niet storend. Wat kan er ook nog, misschien ruimer? Dit is de schil. In de schil zijn bepaalde type bebouwingen aangegeven. Wat historisch is, wat ...

Dat is echt de oude bebouwing van de 19e Eeuwse Schil, maar ook bebouwing na 1914 en 1945 staan in een ander de kleur aangegeven. Daar zou je iets van kunnen vinden van, is het in die delen van de 19e Eeuwse Schil ... Zouden we daar de regels anders willen en is het daar storend? Je kunt die dakvlakken bekijken. Vaak als het donkere dakvlakken zijn met donkere pannen, is het ook al minder zichtbaar. Daar eens over na te denken. Ik heb nog wat voorbeelden. Wij noemen dit ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter, moesten we de vragen even opsparen of mogen we vraag stellen?

De voorzitter: Spaar nog maar even op. Dan kan het zo direct allemaal achter elkaar.

Mevrouw Meulenkamp: We noemen dit ook wel ...

De voorzitter: Bent u bijna klaar?

Mevrouw Meulenkamp: Ja, dat is prima. Tetrisdaken. Dat spelletje, waarbij er dingen naar beneden vallen, waarbij de vlakken zo vol mogelijk worden gezet. Zonder oordeel, hier is meer op een historisch dakvlak van, als je zo'n zonnepan toepast. Is dat dan ook passend? Dan ga je de oude pannen eraf halen en dan zet je er pannen met zonnecellen op. Zonnepanelen op meer historische setting, helemaal tot de randen. Op gevels of verticale delen, dat gaat ook steeds meer voorkomen. Of op de dakkapel, maar dan in een hele andere richting. Je hebt ook voorbeelden dat het gewoon helemaal geïntegreerd is. Dan is er een ontwerp gemaakt. Het is natuurlijk wel nieuwbouw, maar je kan je nog voorstellen dat je zegt van, alleen maar op een bepaald deel van het dakvlak. Bovenste of het onderste of het achterste. Maar zo eenduidig zal het in de praktijk ook niet zijn, in bestaande omgeving. Hier zie je ook wel in dezelfde kleur, maar wil je dan eigenlijk toch een rechthoekig vlak of ga je dan toch weer meer optimaliseren? De zonnepanelen op een plat deel van het dak, maar die steken er toch bovenuit. Dit voegt iets toe. Er zijn ook nog andere alternatieven, wat bij de Grote Kerk zou kunnen. Nog even iets over andere typen van verduurzaming, waar nog weleens bij de Welstandsnota, waar een welstandsoordeel over is. Ga je verduurzaming van kozijnen of verduurzaming, isoleren van ramen met voorzetramen? Wij vinden dit minder geslaagde voorbeelden. Zo staat het ook eigenlijk, dat we daar negatief over adviseren. Want er zijn ook een heleboel andere opties van ... Zeker bij monumenten. Het gebruiken van je luiken, de gordijnen, achterzetramen, het vacuüm glas, wat een nieuw noviteit is, wat nog sterker isoleert dan HR triple plus glas.

De voorzitter: Kunt u naar een afronding toe gaan, mevrouw?

Mevrouw Meulenkamp: Wat?

De voorzitter: Kunt u naar een afronding toe gaan?

Mevrouw Meulenkamp: Ja. Alternatieven voor warmte halen uit je dak. Dat zit aan de onderkant van je pannen of leien van '...'. Dan kun je wel warmte, energie opwekken. Je kan je warmteboiler ermee, je zonneboiler ermee vullen.

De zonnepannen kunnen in beschermd stadsgezicht ook op de donkere dakvlakken. Niet voor monumenten, want bij monumenten is behoud van het materiaal belangrijk en anders ga je juist je pannen weggooien om nieuwe pannen toe te passen. Zon op andermans dak adviseren wij altijd, maar ik begrijp dat daar wat stagnatie in zit. Ik hoop dat daar, voor de plekken waar het nog steeds niet kan, ook al verruim je zal er toch altijd nog iets zijn waar het niet kan, om dat alternatief te kunnen bieden. Dit is de Hallincqhof. Als je tussen alle raampjes en dakkapelletjes, dan kun je allemaal kleine vlakjes misschien. Dan zou je het zo eenduidig willen, maar op de dakvlakken ernaast, daar ligt niks en daar kun je heel grote oppervlaktes kwijt. Waar kies je voor? Dit is een gemeentelijk monument wat helemaal vol ligt met zonnepanelen op het platte deel. Het is niet zichtbaar. Ik wil graag met u verder praten of als u vragen heeft over, hoe gaan we er verder voor zorgen dat er meer verduurzaamd kan worden, maar ook meer zonnepanelen worden uitgevoerd. Wat mij betreft vooral op de plekken die er nu al mogelijk zijn. Voor de rest is het voor de discussie.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wilde misschien eerst even mevrouw Van Vugt-Roose het woord geven, want die heeft het agendaverzoek gedaan.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik merk dat de presentatie heel erg inzoomt op zonnepanelen en ook al een paar keer ingaat op wat vorige week aan initiatiefvoorstel is ingediend, terwijl het natuurlijk hier zou gaan over de hele Welstandsnota. Ik ben overigens blij met de ruimere interpretatie die er kennelijk is, dan wat er gewoon letterlijk staat in de Welstandsnota. Er staat gewoon, het mag niet zolang het zichtbaar is vanuit openbare ruimte. Bladzij 55. Daar zit ergens een discrepantie tussen hoe er nu wordt uitgelegd. Overigens zit er op meer punten een stukje discrepantie waar ik me toch wel zorgen om maak. Ik sprak gisteren mijnheer Lucas de Boer nog, die zegt, er is echt niks veranderd sinds mijn aanvraag, terwijl dat dan wel in de beantwoording aan het college staat, of vanuit het college. Er gebeuren dingen die ik niet helemaal kan plaatsen. Behalve zonnepanelen, er zijn natuurlijk veel meer ontwikkelingen. Hoe wordt daarnaar kijken en hoe kunnen we daar ook iets meegeven voor de Welstandsnota?

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik raak weer in verwarring. Het zal aan mij liggen vanavond. Maar gingen we een vragenronde doen of zijn we met de woordvoeringen begonnen?

De voorzitter: Ik geef even kort mevrouw Van Vugt-Roose het woord, maar het wordt inderdaad wel erg uitgebreid. Misschien kunt u het iets beknopter houden, in de vorm van een vraag. Daarna wil ik inderdaad ook de anderen gelegenheid geven om vragen te stellen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Heel goed. Ik had eigenlijk net mijn vraag gesteld. Zijn er nog meer ... Die andere mogelijkheden dan alleen zonnepanelen, is daar ook al goed over nagedacht en hoe gaan die hun plek vinden in de Welstandsnota?

De voorzitter: Wilt u daar even op reageren, mevrouw Meulenkamp?

Mevrouw Meulenkamp: Als je het hebt over verduurzaming van monumenten, dan is dat niet echt heel Welstandsnota-achtig, want dat gaat over het aanzicht en buitenkant. Dat zijn de beelden, dat is wat de Welstandsnota aangaat, de regels van hoe je een aanzicht goed houdt. Maar monumenten verduurzamen, er zijn nog heel veel dingen mogelijk die je gewoon in een vergunningaanvraag moet doen en worden beoordeeld. Ik weet niet of dat de vraag is? Wat voor ...

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat u maar.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Het botst vaak, wat huizenbezitters willen in de historisch binnenstad met wat er kan, omdat ook vaak die verduurzaming iets te maken heeft met het uiterlijk wat dan verandert.

Mevrouw Meulenkamp: Als het aan de binnenkant wordt gedaan en dikker glas, bijvoorbeeld, in je kozijnen of in gewoon bescherm stadsgezichtspanden, mag je ook je ramen op dikken, naar binnen toe. Wil alleen niet dat er zo'n vlak voor zit, aan de buitenkant, waardoor je heel je profilering en je schuiframen en ... Dat dat helemaal spiegelt en dat je het aanzicht van het pand echt minder maakt. Je versobert het. Maar dat is vaak dat je wel andere alternatieven kunt doen. Het is vaak een afweging van, wat is er mogelijk? Als er andere alternatieven zijn, dan is dat wat je liever toevoegt.

De voorzitter: Ik denk dat ik dit hier even bij wil laten. De heer Kleinpaste, u had ook een vraag?

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee vragen eigenlijk. De eerste vraag is vrij feitelijk. We zagen een plaatje over, ik zal maar zeggen, de 20^e-eeuwse bebouwing in de 19e Eeuwse Schil. 1914, 1945 zag ik erbij staan. Stel dat we daar iets mee zouden willen. Ik begreep dat het beschermd stadsgezicht aangewezen is door het Rijk. Moeten we dan eerst in overleg met het Rijk om daar wat te kunnen doen, of hebben we alle beleidsvrijheid om met die panden uit de 20^e-eeuw andere besluiten te kunnen nemen? Dat is mijn ene vraag. Mijn tweede vraag is, hoe proactief is er vanuit de gemeente gecommuniceerd met de inwoners in de historische binnenstad en in de 19e Eeuwse Schil over wat er op dit vlak allemaal al wel mogelijk is? Want ik heb de indruk dat veel mensen daarover in het ongewisse zitten.

De voorzitter: Kunt u die vraag beantwoorden?

Mevrouw Meulenkamp: Eén ging over het Rijk. Wat kunnen wij besluiten of wat kan hier in Dordrecht en wat wordt er door het Rijk bepaald? Het Rijk bepaalt alleen de vergunningsplicht voor het beschermde stadsgezicht.

De heer Kleinpaste: Dat is inclusief de panden die in de 20e-eeuw zijn gebouwd.

Mevrouw Meulenkamp: Ja, dat is gewoon over alles. Alles wat binnen die kaders zit, daar is een vergunningplicht voor wat je in het beeld ziet. De Welstandsnota en de regels bepalen de inhoud, hoe je ermee omgaat.

De voorzitter: Voor de duidelijkheid, dat is een Dordtse bevoegdheid.

Mevrouw Meulenkamp: De Welstandsnota die ...

De voorzitter: Is uw vraag beantwoord, mijnheer Kleinpaste?

Mevrouw Meulenkamp: Er was nog een tweede vraag.

De heer Kleinpaste: De eerste vraag is beantwoord. De tweede vraag was, hoe proactief er vanuit het Stads kantoor is gecommuniceerd naar bewoners in de historische binnenstad en in de 19e Eeuwse Schil over wat er feitelijk allemaal op dit vlak al mogelijk is, omdat mijn indruk is dat veel inwoners in deze gebieden daarover in het ongewisse verkeren.

Mevrouw Meulenkamp: We hebben op onze website natuurlijk heel veel informatie staan. Mensen kunnen ons altijd bellen en vragen. Maar dat is natuurlijk ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter, dat is reactief.

Mevrouw Meulenkamp: We hebben een inloop gehouden, waarin ... Inloopbijeenkomst, waar over ... Naar alle, in ieder geval, monumenteneigenaren brieven zijn uitgegaan over van, er is meer mogelijk dat je denkt. Niet specifiek zonnepanelen. Over verduurzaming van monumenten. Ik heb verder geen acties daarin de laatste tijd over gehad, maar ik merk wel dat de berichtgeving in de kranten eigenlijk meer een andere richting op communiceren, alsof er niks mogelijk is. Dat wordt dan voor waar aangenomen.

De heer Tutupoly: Voorzitter, als ik even een aanvullende vraag daarop mag stellen. Men geeft aan, in ieder geval die inloopdag is er geweest. Maar kennelijk helpt dat nog niet echt veel, als ik het zo mag stellen, want de volgende stelling is nog steeds anders. U geeft ook aan van, op dit moment is dat het. Maar ik neem aan, op het moment dat het niet helpt, zeker omdat we eigenlijk ook nog eens een keer iets hebben als Energieakkoord en dergelijke, wat we willen doen Dan vraag ik me eigenlijk af, wat zit er dan ... Wat gaat er nog wel komen? Ik neem aan dat u het hier niet bij laat zitten.

De voorzitter: Ik weet niet of dit een vraag voor de ambtelijke ondersteuning is of eerder voor de wethouder. De heer Van der Linden, wilt u even reageren?

De heer Van der Linden: Dit is natuurlijk ook een politiek ... Of een half politieke vraag is, dat lijkt me wel fair. Kijk, wat we hier doen, is natuurlijk laten zien wat er kan en wat er lastiger is dan in een bijvoorbeeld willekeurig huis in Stadspolders, waar ikzelf toevallig woon. We weten uit diverse berichten dat heel veel mensen geholpen worden.

Dat negen van het tien, of meer dan negen van de tien prima geholpen worden, maar ook dat er af en toe vragen zijn die we of moeilijker kunnen oplossen of die specifiek zijn voor een heel bepaald soort monument, waar het lastiger is. Daarom hebben we ook die middag gehad. Daar is goede aanloop geweest. Willen we meer doen, dan is dat binnen de capaciteit van monumenten best lastig. We hebben ontzettend veel verduurzamingsvragen. U ziet ook mensen van het Programma Duurzaamheid zitten. U ziet ons hier zitten, waar we natuurlijk op allerlei manieren in de stad mee bezig zijn, ook in het buitengebied, op bedrijventerreinen, in buitenwijken.

De voorzitter: Wethouder, ik denk ...

De heer Van der Linden: Het antwoord is, wil je daar meer op doen dan wat we doen, dan moeten we keuzes maken in de capaciteit.

De voorzitter: Lijkt mij duidelijk. Ik wil graag naar echt de vragen weer. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik had, om te beginnen, een vraag over die 20^e-eeuwse panden in de 19^e Eeuwse Schil, waar mijn buurman het al over had. Begrijp ik goed dat wij op zichzelf bijvoorbeeld in de Welstandsnota op zouden kunnen nemen dat voor panden na een bepaald bouwjaar of zo andere criteria gelden dan voor panden voor een bepaald ... Met een ouder bouwjaar. Zou dat kunnen? Want het gaat ... Mijn vraag is inderdaad een beetje van, op wat voor punten kunnen we die Welstandsnota aanpassen?

De voorzitter: De vraag is duidelijk. Wilt u die vraag beantwoorden?

Mevrouw Meulenkamp: Je kunt het daar over een verruiming hebben en je kunt het ook nog hebben over van, wat wil je daar dan nog wel regelen of niet? Je moet wel duidelijk dan zijn over wat er dan daar wel kan of waar het precies wel kan. Als er een aanvraag binnenkomt of niet, dan moet je er duidelijk op kunnen reageren en snel op kunnen vergunnen of niet. Dat kan.

De heer Van der Meer: Over die helderheid, dat deel ik graag. Als ik nog een andere vraag mag stellen? Dit antwoord is mij duidelijk. Het antwoord is eigenlijk, dat kan. Dat kun je in de Welstandsnota opnemen, als je het maar duidelijk doet. Tweede vraag gaat over monumenten. Ik begrijp, bij andere panden kun je in elk geval aan de binnenkant doen wat je wil, om het zo maar te zeggen. Dat is, voor zover ik tot nu toe steeds begrepen heb, bij monumenten niet per definitie het geval. Het was, wat je in de ramen mag zetten, de manier waarop je mag isoleren, daar zijn beperkingen aan. Kunt u daar iets meer over zeggen, wat die beperkingen zijn en in hoeverre dat in de Welstandsnota is vastgelegd of niet?

De voorzitter: Kunt u dat beantwoorden?

Mevrouw Meulenkamp: Dat is niet in Welstandsnota vastgelegd. Dat zijn monumentwaardes. De waarde van een monument wordt afgewogen tegen wat het voorstel is of wat er gewijzigd moet worden. We adviseren over welke alternatieven daar dan in mogelijk zijn. Als je met dun isolerend glas kunt isoleren en je kunt je raamhout sparen, dan is dat ook een mogelijkheid om isolatie toe te voegen. Met VR-strips voor schuiframen, waardoor het niet meer kiert en tocht, door achterzetramen. Zo zijn er nog heel veel mogelijkheden om te verduurzamen en om behaaglijkheid te krijgen. Dat wil niet zeggen dat je precies dezelfde Rc-waardes kan halen, die bij de nieuwbouw met het HR++-glas of het triple-glas kan halen. Dat is niet altijd mogelijk.

De voorzitter: Is uw vraag voldoende beantwoord of heeft u nog ...

De heer Van der Meer: Nee, niet voldoende, want ik ben steeds op zoek naar, wat kunnen we in die Welstandsnota wel en niet regelen? Dat is in feite een technische vraag. Als ik als eigenaar van een monument een bepaald voorstel doe, dan wordt dat beoordeeld door de welstandscommissie, als ik het goed begrijp. Die hanteert daar de Monumentennota of de Welstandsnota bij. Maar die hanteert kennelijk ook nog een ander document, waarin dingen zijn vastgelegd over monumenten die niet in de Welstandsnota staan. Ik denk dat het van belang is dat we dat helder hebben.

De heer Katif: Voorzitter hier. Een aanvullende vraag op de heer Van der Meer. Wat mijn verbazing schetst hier, dat u zegt, er zijn voorwaarden aan het herstellen, of tenminste het toevoegen van energiezuinige materialen.

De voorzitter: Gaat het over de Welstandsnota?

De heer Katif: Ja, Welstandsnota. Het staat niet in de Welstandsnota. De interpretatie van een aantal ambtenaren is eerder doorslaggevend dan wat er eigenlijk in die nota staat. Dat als een vergunning gegund moet worden, dan wordt hij gegund niet vanuit een Welstandsnota, maar dan wordt hij gegund vanuit hoe ik dat interpreteer als ... Of zie ik het verkeerd? Ik bedoel, het is geen waardeoordeel.

De voorzitter: Ik denk dat u dat verkeerd ziet, maar ik wil de vraag even laten beantwoorden.

Mevrouw Meulenkamp: Het gaat om Rijksmonumenten en gemeentemonumenten. Dat staat in de Erfgoedwet en de erfgoedverordening. Dat is gebruikelijk dat daar monumentwaardes worden afgewogen tegen veranderingen, om de cultuurhistorische waarde niet te verstoren.

De heer Katif: Staat daar ook in ... Voorzitter, als u mij toestaat. Staat daar ook hoe u moet isoleren?

De voorzitter: Sorry, dit gaat even toch buiten ... We hebben het over de Welstandsnota, niet over de Erfgoednota. De vraag is op zich beantwoord. Ik wil nu naar mevrouw Boom-Vos.

De heer Van der Meer: Voorzitter, mijn vraag is nog niet helemaal helder beantwoord. Mag ik dat nog, om het even te verhelderen?

De voorzitter: Nog één keer dan.

De heer Van der Meer: Ik begrijp dat er wetgeving is of regelgeving is over monumenten. Er worden ook dingen over monumenten geregeld in de Welstandsnota, want er wordt bijvoorbeeld onderscheid gemaakt tussen monumenten en niet-monumenten in de Welstandsnota, toch?

Mevrouw Meulenkamp: Nee, in de Welstandsnota staan regels voor het beschermde stadsgezicht.

De heer Van der Meer: Over die twee verschillende ...

Mevrouw Meulenkamp: Daar zitten onder andere monumenten in het beschermde stadsgezicht, maar niet specifiek over monumenten.

De heer Van der Meer: Maar u zegt, met zoveel woorden, je kunt in de Welstandsnota amenderen wat je wil, maar dat heeft geen invloed op wat er wel en niet mag bij monumenten. Zeg ik dat goed?

Mevrouw Meulenkamp: Ja, maar het isoleren van monumenten, dat mag zolang het het monument niet schaadt. Eigenlijk wil je daar aan de binnenkant, bijvoorbeeld, goed isoleren, zonder dat je dakbeschot daarna gaat wegrotten, omdat ... Dat wil eigenlijk iedereen, alleen wij controleren dat, of de details kloppen, of er niet schade gaat ontstaan en of het ook de ... Je hebt ook nog wel historische monumentale interieurs. Moeten dan al je lambriseringen eruit? Moet je al je deuren gaan inkorten? Dat is natuurlijk wat monument een monument maakt. Het is niet om zomaar regeltjes op te leggen. Het is om te voorkomen dat er schade ontstaat. Het is eigenlijk om mensen te behoeden voor fouten.

De heer Van der Meer: Voorzitter, het gaat mij op dit moment ook helemaal niet om de vraag of dat een goed idee is of niet, maar dat gaat mij puur om de vraag, wat wel en niet in de Welstandsnota geregeld kan worden. Ik heb het idee dat mij dat nu duidelijk is.

De voorzitter: Dat is fijn. Dan ga ik nu naar mevrouw Boom-Vos.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel. Mijn vraag gaat eigenlijk ook over de Welstandsnota en niet over de monumenten. De grootste aanleiding voor verduurzaming is vaak zonnepanelen, maar er zijn ook nieuwe verduurzamingsmogelijkheden voor buiten op je huis, bijvoorbeeld hybride warmtepompen, windmolens op je dak. Dat was ook een tijdje geleden in het nieuws. Met een aanvraag, hoe gaan wij als Dordrecht om met beleid daarop vast te stellen? Houden wij daar al rekening mee, met zulke nieuwe inventieve maatregelen?

De voorzitter: Uw vraag is duidelijk.

De heer Van der Linden: Dit is wel een ingewikkelde. Kijk, zonnepanelen kennen we al heel lang natuurlijk. Windturbines, ik ken de voorbeelden uit de krant en ook weleens in het echt gezien. Voor zover ik weet, dan heb je eigenlijk weer de portefeuille duurzaamheid nodig natuurlijk, hebben we nu geen beleid voor kleine windturbinetjes in druk bebouwde omgevingen, want die hebben natuurlijk wel impact, onder andere geluid. Dat beleid zou je moeten maken. Dat staat op zich nog los van het gegeven of ze wel of niet bij een monument of in een beschermd stadsgezicht mogen. Heb je met een aantal omgevingsaspecten te maken.

Mevrouw Boom-Vos: Mag ik daar een verdiepende vraag op ... Want ik weet wel dat ik bij Van der Linden niet moet zijn, maar het is beeldvormend. Want wat u zegt, er is geen beleid. Zouden we moeten maken. Waar moet ik dan aan denken? Want ik hoorde u net al capaciteit zeggen. Daar moeten we keuzes in maken. Is daar een soort indicatie of moeten wij daar als raad urgentie in bepalen?

De heer Van der Linden: Mag ik niet zeggen. Kijk, waar het bij monumenten om gaat, is natuurlijk vaak dat je allerlei beleid hebt en allerlei technieken. Dat, ik zeg even, beperkende factor is de capaciteit van, in dit geval, de groep die met monumentenzorg bezig is. Er zijn natuurlijk allerlei discussies en vragen over monumenten. Verduurzaming is daar één van. Er zijn natuurlijk nog veel meer aspecten. De laatste tijd zien we wel dat er meer verduurzamingsvragen bij de collega's van monument terecht komen dan voorheen. Als je het breder wil trekken en zeggen, hoe gaan we in de bebouwde omgeving van Dordt 60.000 huizen, oude, nieuwe, mooie, groter, kleiner enzovoorts, met meer dan alleen de bekende maatregelensets iets kunnen doen? Dan verwacht ik inderdaad binnenkort ook weleens een keer een vraag over kleine windturbines. Maar dat is volgens mij, maar ik kijk ook even naar de backbench ... Volgens mij is daar nog heel weinig beleid op in Nederland. Zijn ze ook nog nergens vergund of ...

De voorzitter: Het is een beetje een theoretisch verhaal. Mevrouw Van Herwijnen had ik ook een ...

Mevrouw Van Herwijnen: Ik zag in de presentatie, sorry, staan dat vorig jaar 90 tot 95 procent van de aanvragen van zonnepanelen in het beschermende stadsgezicht of de 19e Eeuwse Schil wordt verleend, is een positief besluit. Wat is dan ongeveer het aantal niet vergunbare aanvragen? Wat is dan ongeveer de globale reden waarom die niet vergund kunnen worden? Is het dan die zichtbaarheid?

Mevrouw Meulenkamp: Ik denk dat een stuk of zes, vijf, zeg, die niet zijn vergund, een negatief advies op is gegeven. Maar we beginnen al niet met een negatief advies. We kijken altijd eerst, wat is er wel mogelijk? Kan het aan de andere kant? Kan het op een plat dak? Kan het op een aanbouw? Kan het op je schuur? Waardoor het niet in het zicht is of minder in het zicht en niet stoort. Dan zijn er een paar panden die aan twee kanten de weg er voorlangs hebben lopen. De voor- en de achterkant is eigenlijk allebei een voorkant. Dan heb ik geen ruimte. Dat ligt aan hoe de situering is van zo'n pand. Dan heb ik nog geadviseerd van, kun je misschien nog wat met de zonnepannen, want jullie hebben wel donkere pannen. Die mijnheer gaat dat uitzoeken.

We hebben er ook eentje, aan de voorkant was het echt in het zicht op rode dakpannen. Die had een heel grote dakkapel aan de achterkant. Die heeft het aan die kant gelegd. De zonnepanelen hebben tegenwoordig ook betere opbrengsten. Ook op een niet meest gunstige richting kunnen ze daar ook al wat opleveren. Wij proberen altijd die richting op te adviseren.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Als ik de stad rond ga, dan kun je bijvoorbeeld in de 19e Eeuwse Schil ... Heb je de Oranjelaan, de Stooplaan, de Van Slingelandtlaan, bijvoorbeeld. Daar zie je heel veel zonnepanelen, ook aan de voorzijde van woningen liggen. Dan vraag ik mij af, horen deze bij die 90, 95 procent die wel vergund zijn of niet?

De voorzitter: Kunt u die vraag beantwoorden?

Mevrouw Meulenkamp: Die daar zichtbaar zijn, die zijn niet vergund.

De heer Van Dam Timmers: Maar dat zou betekenen dat de gemeente Dordrecht niet door heeft dat er een heleboel inwoners hun eigen verduurzaming al hebben georganiseerd, zonder dat het vergund is.

De voorzitter: Klopt dat?

Mevrouw Meulenkamp: Dat zou kunnen als er een ... Het zou kunnen dat er mensen dingen doen die ze niet aanvragen. Bij degenen die hebben aangevraagd, hebben we altijd geadviseerd om het achter een achter dakopbouw te doen, zodat je het niet goed ziet. Dan zie je misschien een puntje. Maar het is niet de bedoeling om de voorkant helemaal vol te leggen. Het risico is natuurlijk dat als er een klacht over komt, dat daarop geacteerd wordt door de omgevingsdienst. Die zijn van de handhaving.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dan constateer ik dat het gedrag van inwoners niet in relatie staat tot wat er vergund is.

De voorzitter: Dat er kennelijk niet wordt gehandhaafd. Mevrouw Boom-Vos had nog een vraag.

Mevrouw Boom-Vos: Een korte, een verduidelijkingsvraag van mij. U gaf net Hallincqhof als voorbeeld. Wij zijn eigenlijk door bewoners, aan de andere kant, zo'n zelfde soort hofje benaderd, die wilden ook zonnepanelen, maar die waren in de veronderstelling dat ze dat over het hele hofje moesten doen. Wat zijn daar de eisen van? Mogen ze het per woning doen, of moet het over het hele monument gebeuren?

Mevrouw Meulenkamp: Zoals in het voorbeeld van de Rijksdienst staat voor monumenten, is er een verruiming mogelijk. Ook zichtbaar zou dat eventueel mogelijk zijn of aan de voorkant van een monument. Dat is vooral buiten het beschermd stadsgezicht. Maar er wordt dan gezegd van, doe het eenduidig, dan heb je meer eenheid. Bij de vereniging denk ik dat u bedoelt?

Mevrouw Boom-Vos: Ja.

Mevrouw Meulenkamp: Die grenst niet direct aan de openbare ruimte. Je zou kunnen zeggen, het is niet heel goed zichtbaar. Is het goed zichtbaar of niet heel goed zichtbaar? Is het storend zichtbaar? Bij monumenten is het sowieso vergunningsplichtig. Als daar meer eenheid ... Zo adviseren wij ook voor de andere zaken. Als zij kozijnen willen schilderen, zeggen we van, dit is echt een ensemble. Zorg ervoor dat je de eenheid met elkaar behoudt. Dan is het niet heel belangrijk of het die kleur groen is of die kleur wit, maar probeer daar zoveel mogelijk eenheid met elkaar te behouden. Dat is wat de monumentwaarde is van dat ensemble. Misschien is het wel mogelijk om op dat hele vlak heel eenduidig zonnepanelen te doen, maar dat is eigenlijk meer een experiment om te kijken van, zou dat daar kunnen?

De voorzitter: Ik denk dat het duidelijk is. Ik denk ook dat we niet ieder pand afzonderlijk moeten gaan bespreken. Ik had eigenlijk een tijd terug de heer Stam gezien.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Nog even een vraag over die 95 procent. Dat betekent dat 5 procent niet vergund is. Dat lijkt in aantallen dan niet zo groot. Klopt dat?

De voorzitter: Mevrouw Boom, uw microfoon staat ...

De heer Stam: Zit dat dan allemaal in die cirkel van te zichtbaar? Een tweede vraag. Als je dan kijkt naar de Welstandsnota, die is natuurlijk vanuit een periode dat alles nog eigenlijk heel goed was en we die duurzaamheidsvraag eigenlijk nog niet zo goed hadden gedefinieerd. Daar heb ik eigenlijk twee vragen over. Eén, zou je niet iets meer duurzaamheid in die Welstandsnota kunnen opnemen, met een soort rekenexercitie van, wanneer het dan wel iets meer in zich mag? De tweede vraag die daaraan gekoppeld is, welke mogelijkheden ziet u daartoe om die Welstandsnota te verruimen, om wel meer duurzaamheid mogelijk te maken?

De voorzitter: Mijnheer Stam, ik denk dat u nu toch echt op het terrein van de gemeenteraad komt, want wij stellen de Welstandsnota vast, niet mevrouw Meulenkamp.

De heer Stam: Voorzitter, het zijn wel wat technische aspecten waar ik eigenlijk vraag van, is het juridisch mogelijk? Past het binnen die Welstandsnota? Dat sluit eigenlijk aan op eerdere vragen van, wat kan ik met die Welstandsnota? Kan je daar ook iets qua duurzaamheid in opnemen? Als het antwoord daar nee op is juridisch, dan is dat ook helder.

De voorzitter: Heel kort reageren, maar ik denk dat het een beetje buiten de orde valt.

Mevrouw Meulenkamp: Duurzaamheid is wel een containerbegrip. Het verduurzamen, ga je naar een beter label, verbruik je minder energie, dat is natuurlijk nog iets anders dan alleen zonnepanelen en wat je aan de buitenkant ziet. Daar is heel veel mogelijk. De Rijksdienst heeft ook allemaal filmpjes gemaakt. Zien verduurzamen, doet verduurzamen voor monumenten. Daar zitten allerlei voorbeelden. Alleen het is maatwerk. Ik kan niet altijd garanderen dat als het bij het een kan, dat het op de andere plek ook kan. Dat zul je per pand moeten bekijken. Dat kan ook niet in de Welstandsnota. In de Welstandsnota gaat het om het beeld. Dat is heel veel een keuze en een duidelijk regime. Dat is wel handig voor dat iedereen op dezelfde manier beoordeeld wordt en dat mensen goed duidelijk hebben waar ze aan toe zijn en weten van, ik maak wel kans of niet kans?

De voorzitter: Is duidelijk. De heer Van der Meer, had nog een vraag.

De heer Van der Meer: Ik had nog een vraag, getriggerd door wat de wethouder zonet heeft gezegd. Die zegt van, we hebben nog niet echt beleid over bijvoorbeeld van die windmolentjes en over warmtepompen en dat soort zaken. Toch kan het zijn dat bewoners of eigenaren initiatieven nemen op dat soort punten en er vergunning voor aanvragen. Het kan ook zijn dat ze het zo doen, heb ik begrepen. Maar stel dat ze er vergunning voor aanvragen, hoe wordt dat dan beoordeeld? Want we hebben het net uitvoerig over zonnepanelen gehad, maar dat kan ook voor een luchtwarmtepomp gelden of voor zo'n windmolentje. Wat gebeurt daar dan mee?

Mevrouw Meulenkamp: De warmtepomp staat in principe binnen en die heeft misschien een buitenunit, maar ik begrijp dat er ook al ontwikkelingen zijn zonder buitenunit. Bij monumenten gaat het om de ingreep in het monument. Wat moet je ervoor wegslopen? Als daar een buitenunit in zijn achtertuin staat, daar vind ik niks van, want dat zie ik niet vanuit de openbare ruimte. Daar heeft geen Welstandsnota iets over ... Dat kan. Of mensen warmtepompen gaan toepassen, dat heeft ook heel erg te maken, heb je een lage temperatuur verwarming en wil je misschien nog wat elektriciteit opwekken, want dat kost elektriciteit. Die warmtepompen an sich, dat is niet zoveel het probleem, als je maar niet overal aan de buitengevel ineens allemaal van die airco-units eigenlijk ziet zitten, want dat is ook beeldverstorend. Maar dat gebeurt niet vaak aan de voorkant. Dat zie ik hier eigenlijk niet.

De heer Van der Meer: Maar wel aan de zijkant, bijvoorbeeld, wel zichtbaar vanaf de straat. Daar kan je zo voorbeelden van aanwijzen, waar dat het geval is.

De voorzitter: We moeten een beetje naar een afronding. Maar goed, er zijn misschien meer beperkingen nodig. De heer Den Hartog, had een ...

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik heb een verduidelijkende vraag. Dat gaat eigenlijk over die zichtbaarheid weer. Er is net gezegd van, we kijken vooral wat er mogelijk is. Dat is natuurlijk prachtig. Ik hoor u ook zeggen van, zichtbaar, minder zichtbaar, een beetje zichtbaar. Daar komen we natuurlijk op een hellend vlak.

Mijn vraag is ... Er is nogal een speels bouwplan in die 19e Eeuwse Schil. Dat betekent dat er heel veel daken wel op een of andere manier zichtbaar zijn, doordat er nestjes zijn, een steegje en dergelijke. Dan zijn ze een beetje zichtbaar. Ik ken diverse mensen die eigenlijk van tevoren al zeggen van, het heeft geen zin voor mijn huis, want het is zichtbaar. Maar als die zichtbaarheid alleen vanuit een zijstraatje, als je je nek een beetje zo doet, zichtbaar is. Wat zijn de mogelijkheden daarin?

Mevrouw Meulenkamp: Op één meter tachtig hoogte, met je rug tegen de muur van de overbuurman, is het dan storend? Als je echt je best ervoor moet gaan doen, dan zeggen wij, niet goed zichtbaar. Het is wel zo dat in die 19e Eeuwse Schil, als je inderdaad een pand hebt met allemaal verschillende dakjes en dakkapelletje en ... Hoeveel ruimte heb je dan nog om echt een vlak panelen neer te leggen? Want op al die kleine hoekjes of een torentje of een uitbouwje, dat valt ook extra op. Dat zit vaak helemaal tegen de rand. Je wil er ook niet dat er een wind onder komt. Je moet altijd een beetje uit de rand blijven, omdat je niet wil dat het opwaait en dat je je goot kunt schoonhouden en dat je tegen je hoekkeper niet aanzit. Die afstand die we aanhouden is ook om een rand zichtbaar te houden, op een dakvlak en daar zit misschien iets op, maar ook om die afstanden even te houden. De dakpannen zijn in de lengte langer dan in de breedte. Daarom staat er in de breedte iets meer dakpannen. Drie staat er nu. Maar dat is ook omdat het vaak getrapt wordt, omdat het schuin loopt. Dan wil je ook niet te dicht op het randje zitten. Maar we gaan niet helemaal ons in alle bochten wringen om te kijken van, is er een puntje zichtbaar, want dan stoort het waarschijnlijk ook niemand.

De voorzitter: Is de vraag beantwoord of had u nog een ...

De heer Den Hartog: Grotendeels inderdaad. Het betekent eigenlijk dat dat stringente van, op die ene vierkante meter stoep aan de overkant kan je het net aan zien dat dat minder van belang is. Dat betekent ook dat mensen eigenlijk daarin weldegelijk de mogelijkheid hebben om hem gehonoreerd te krijgen, zo'n aanvraag.

Mevrouw Meulenkamp: Dan wil ik graag de tekening zien en of het ... Ik kan dat niet van tevoren zeggen. Dat moet je gewoon beoordelen en dan moeten mensen een aanvraag indienen. Maar overigens voor monumenten worden geen leges gehouden en voor erfgoedzaken worden geen leges gerekend. Dat hoeft dan de belemmering ook niet te zijn.

De voorzitter: Ik denk dat op zich de vragen nu wel beantwoord zijn en dat ook een beetje duidelijk is worden, hopelijk, wat wel en niet in de Welstandsnota geregeld kan worden. De vraag is inderdaad van, hoe we hiermee verdergaan? Op het gevaar af om toch weer verwarring te brengen. Er ligt een initiatiefvoorstel voor wat aanpassingen. Wachten we dat gewoon af hoe dat verder in de behandelingen komt of willen we hierna nog met specifiek dit punt wat meer doen?

De heer Kleinpaste: Ik ben er altijd voor om het gecombineerd te doen.

De heer Van der Meer: Mag ik daarop aansluiten? Ik denk dat dat goed is om dat te combineren en dan in die sessie eventueel ook andere mogelijke aanpassingen van de Welstandsnota te bespreken met elkaar.

De voorzitter: Het lijkt me dat als de Welstandsnota weer besproken wordt, dat alle mogelijke amendementen et cetera weer mogelijk zijn. Tot 7 maart heeft het college de kans om te reageren op het initiatiefvoorstel. Dan komt het vanzelf weer aan de orde. Ik stel voor het daar voor nu bij te laten. Kan iedereen zich daarin vinden? Dan sluit ik deze vergadering keurig op tijd.

3. Initiatiefvoorstel realiseren Knarrenhof in Dordrecht van de fracties VSP en CDA

Wordt samen behandeld met agendapunt 4.

4. Raadsinformatiebrief over Initiatiefraadsvoorstel Knarrenhof – Raadsinformatiebrief

Voorzitter: Dhr. Boersma
Commissiegriffier: Dhr. Boom
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Mevr. Van Herwijnen (PvdD)
Mevr. Jager (Beter voor Dordt)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Van Leeuwen (PVV)
Dhr. Maroof (DENK)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Stam (Fractie van Waardhuizen)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder P.J. Heijkoop

Ambtelijke ondersteuning: Mevr. Smid-Marsman

De voorzitter: Goedenavond, wij gaan starten met het volgende blok. Dit is het blok naar aanleiding van het initiatiefvoorstel de Knarrenhof. Wij hebben op 24 januari een beeldvormende vergadering daarover met elkaar gehad. Daar gaan we nu op verder met de oordeelsvorming. Welkom in ieder geval aan alle raadsleden en commissieleden.

Straks zal nog onze wethouder, de heer Heijkoop, aanschuiven. Die zit alleen nog even in een andere vergaderzaal. Wij gaan vast beginnen. Dat kan volgens mij ook prima. Ik stel voor dat we voor het verslag en ook voor de kijkers thuis even een rondje doen dat iedereen zich even kort voorstelt. Ik begin aan mijn rechterhand, mijnheer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Van Leeuwen, PVV.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

Mevrouw Stolk: Margret Stolk, VSP.

De heer Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op Ons Eiland.

De heer Stam: Marco Stam, Fractie van Waardhuizen.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

De heer De Feyter: Bart de Feyter, ChristenUnie/SGP.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke Van der Meer, GroenLinks.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff van het CDA.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

Mevrouw Jager: Ineke Jager, Beter voor Dordt.

De heer Boom: Hessel Boom, commissiegriffier.

De voorzitter: Ik ben Jan Willem Boersma. Ik ben vanavond uw voorzitter. Zoals ik al zei, 24 januari hebben we een beeldvormende vergadering gehad. Ook uitvoerig met elkaar over het concept Knarrenhof doorgesproken, met een aantal betrokkenen. Vervolgens is besloten om het initiatiefvoorstel oordeelsvormend te agenderen. Daar zijn drie politieke vragen benoemd. Welke kaders kan de raad meegeven om tot besluitvorming over te gaan? Hoe past het initiatiefvoorstel binnen de door het college aangekondigde woonbrief? Hoe denkt het college dit soort initiatieven te ondersteunen? Ik stel voor dat we het politieke debat, want daar zitten we hier voor, met elkaar de oordeelsvorming, dat we dat doen zoals we dat gewend zijn, als u het daarmee eens bent? De eerste termijn even een korte reactie vanuit alle aanwezige fracties. Mijn voorstel zou zijn om dan niet te snel elkaar te interrumperen, tenzij u zegt van, ik heb een vraag of ik snap iets niet, want dat geeft ons de mogelijkheid om in de tweede termijn even gewoon met elkaar te kijken, wat zijn de onderdelen van het voorstel waar we echt nog met elkaar het verdiepende debat over willen aangaan?

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste heeft hier een vraag over.

De heer Kleinpaste: Ik gooi hem er toch maar een keer in. Ik vind de vorm om eerst een rondje te maken, met al die standpunten en alle interrupties op te zouten tot de tweede termijn, altijd iets ongelooflijk gekunstelds hebben. Ik zou er de voorkeur aan geven om gewoon op elkaar te kunnen reageren.

De voorzitter: Ik snap uw standpunt. Normaal ben ik ook altijd als voorzitter redelijk ruim in het geven van gelegenheid om met elkaar in debat te gaan. Alleen de praktijk is dat we dan helemaal aan het eind nog even de wethouder af moeten raffelen en eigenlijk dan weinig tijd hebben om met elkaar nog te zeggen van, wat zijn dan de punten waar we nog op door kunnen gaan? Ik weet niet hoe de rest van de commissie daarin zit. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik wil daar wel op reageren. Ik kan het standpunt van de heer Kleinpaste heel goed begrijpen. Ik ga ook liever het debat aan met de commissie, maar we hebben dit nu eenmaal met elkaar afgesproken en misschien is dit ook ... We hebben binnenkort een evaluatie hierop, over de Dordtse Dinsdag. Misschien dat dit ook in de evaluatie meegenomen kan worden, want ik ga liever het debat aan met mijn collega's dan met de wethouder. Dat klinkt een beetje lullig nu richting de wethouder, maar je wil je collega's ervan overtuigen, of de collega-raadsleden ervan overtuigen om ergens in mee te gaan of niet. Daar wil ik het even wil laten.

De voorzitter: Dat snap ik hoor. Dat wordt ook meegenomen in een evaluatie. Overigens welkom aan de heer Heijkoop, die als wethouder aangesloten. Terecht hoor, want dat is natuurlijk het idee van het politieke debat, dat wij met elkaar in debat gaan. Maar goed, dit is zeker een punt om in de evaluatie nog eens goed te bekijken. Misschien is het goed als we dan eigenlijk proberen de eerste termijn echt even een beetje kort te houden. Het idee daarachter is dat je in de eerste termijn vanuit de reacties, dat is dan mijn rol als voorzitter, dat is een dankbare rol, eens te kijken, waar zitten de punten van discussie en waar we het debat met elkaar over aan kunnen gaan. Maar goed, we kijken gewoon hoe het loopt. Mocht de heer Kleinpaste echt een vraag hebben en u kan hem niet voor zich houden, dan wie weet ben ik een beetje genadig deze keer. We gaan het zien. Het initiatiefvoorstel is ingediend door de VSP en het CDA. Dat vind ik het altijd wel netjes om eerst die twee partijen de gelegenheid te geven om kort hun eerste reactie te geven. Daarna gaan we gewoon verder. Eerst mevrouw Stolk, dan de heer Van der Kruijff, doet denk ik de woordvoering. Ik stel voor dat we dan gewoon vanaf de heer Van Leeuwen en dan het rondje afmaken.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, Knarrenhof. Het initiatiefvoorstel vraagt medewerking van de gemeente en van de gemeenteraad, om te komen tot een eerste Knarrenhof in Dordrecht. De kern hierbij is om samen met Stichting Knarrenhof en de enthousiaste groep een geschikte locatie te vinden waar plan voor levensloopbestendige seniorenwoningen binnen afzienbare tijd gerealiseerd kunnen worden. Het gaat zowel om huur- als koopwoningen in zowel het sociale als middensegment. Naast de locatie vinden, is ook een snelle doorgang van mogelijke, noodzakelijke wijzigingen van het bestemmingsplan en vergunningverlening van groot belang. De behoefte en noodzaak aan vormen van Knarrenhofjes is duidelijk, niet alleen in Dordrecht, maar ook landelijk.

Wij zijn dan ook blij dat dit college het in hun politiek akkoord opgenomen hebben. Deze behoefte en noodzaak is ook onbekend van wonen en zorg voor de senioren. Gelukkig is die ook genoemd in de woonbrief die wij inmiddels ontvangen hebben. Wij zijn blij met de reactie van het college, zoals verwoord in de raadsinformatiebrief van 15 november. Natuurlijk begrijpen wij dat er de nodige hindernissen te nemen zijn, maar we hebben er alle vertrouwen in dat het in gezamenlijkheid gaat lukken. De ervaringen die worden opgedaan bij de realisatie van het eerste Knarrenhof kunnen input zijn te komen tot het realiseren van woonvormen voor senioren, in de breedste zin van het woord. Ik zou zeggen vanuit de VSP, op naar ons eerste Knarrenhof in Dordrecht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stolk. Dan de heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, dank u wel. Het zal duidelijk zijn dat ook het CDA enthousiast is, want anders hadden we niet samen met de VSP dit initiatiefvoorstel ingediend. Maar ik moet ook zeggen, naar de beeldvormende sessie, waar Stichting Knarrenhof een heel enthousiaste presentatie hield, dat het enthousiasme alleen maar groter is geworden. Niet alleen het enthousiasme, maar ook de overtuiging eigenlijk nog groter dan ik van tevoren had gedacht met het trackrecord wat ze meebrengen, hoe snel en hoe goed ze dit op andere plekken hebben weten te realiseren. Dat geeft vertrouwen dat het ook in Dordt gaat lukken. Ze vertrekken niet vanaf nul. Dat vinden we heel mooi. Er blijkt ook al heel veel interesse, want ze hebben al heel veel aanmeldingen gehad bij Stichting Knarrenhof. Ik weet de laatste stand niet meer, maar dat is dik over de honderd, in ieder geval, heb ik me laten vertellen. Voorzitter, we hebben ook insprekers gehad van SLOW, Samen Leuk Ouder Worden, en van het Dordtse Woongenootschap. Nou hebben wij in ons initiatiefvoorstel opgeschreven, samen met de VSP, als laatste punt, bij de inspanning die we vroegen, om te komen met beleidskaders, beschikbare grondposities en bouwvoorwaarden voor het realiseren van de volgende Knarrenhofjes. Ik kijk mevrouw Stolk maar even aan. Maar volgens mij mogen we dat wel ietsje verruimen. Niet alleen maar naar Knarrenhofjes, maar ook naar andere initiatieven die zich in Dordt aandienen in deze coöperatieve zetting.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als ik daarop mag reageren?

De voorzitter: Zeker. Heel kort.

Mevrouw Stolk: Uiteraard. Ik hoop van harte dat we het CDA dan weer ook aan onze zijde zullen vinden, want inderdaad dit soort initiatieven, de heer Van der Kruijff geeft het ook aan, over SLOW en over het Woongenootschap, daar stond van de week ook een stukje over in de krant, dat ondersteunen wij natuurlijk van harte. We moeten juist naar dit soort initiatieven gaan kijken, maar dan, wat ik ook al zei, in de breedste zin van het woord, om dit soort initiatieven te stimuleren.

De voorzitter: Dank.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik denk dat we ook dat woord in ons initiatiefvoorstel nog even aanpassen daarop, dat het ook voor iedereen helder is, dat we het iets breder trekken richting de toekomst. Dat brengt mij op mijn laatste punt, de reactie van college, die inderdaad enthousiast en meewerkend van aard is. Daar even dank en dat is mooi.

Maar wordt eigenlijk niet zo ingegaan op de laatst gevraagde inspanning van het initiatiefvoorstel, namelijk om op basis van de realisatie van het eerste Knarrenhof te komen tot een helder beleidskader, beschikbare grondposities en bouwvoorwaarden voor het realiseren van volgende Knarrenhofjes et cetera, zeg ik dan maar even, gezien mijn woordvoering net. Ik hoor daar straks toch nog wel even graag een reactie van het college hierop, of ze daar wel goed nota van hebben genomen dat wij dat vragen en of ze ook bereid zijn die opdracht uit te gaan voeren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is nu het woord aan de heer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. De PVV is zeer enthousiast over dit voorstel. Het is heel belangrijk dat er meer seniorenwoningen worden gebouwd. Het Knarrenhof is een van de mogelijke woonvormen waarin je dat kan gieten. Belangrijk voor de doorstroming in de stad, maar zeer zeker ook belangrijk voor de mensen die er gaan wonen, in het kader van het tegengaan van de eenzaamheid, het bij elkaar brengen van voorzieningen, bij elkaar brengen van mensen, enzovoort. Het is erg goed dat er gekeken wordt naar huur en koop, of koop en huur wil ik eigenlijk zeggen. Ook het middensegment wordt erbij betrokken. Wat ik wel wil benadrukken is in ieder geval dat, dat geldt ook voor alle andere woonvormen, we vinden het belangrijk dat mensen kunnen doorstromen, maar we vinden ook dat het altijd, is een klein beetje buiten het onderwerp, op vrijwillige basis moet geschieden. Er zijn ook mensen die willen ergens blijven wonen waar ze nu al wonen als ze zestig of zeventig zijn. Er mag ook geen druk op worden gelegd voor een verdere doorstroming. Maar op zich, het initiatief zijn we erg positief over. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar de heer Tutupoly.

De heer Tutupoly: Goed, ook Op Ons Eiland is toch wel positief, in eerste instantie. Hetgeen wat we wel even hebben, is eigenlijk een totaaloverzicht wat we zouden willen zien, want die woonbrief is eigenlijk nog niet besproken. Die stond nu op de Agendacommissie, geloof ik. Want dit is dan een eerste opzet, zoals die nu neergelegd is. We zijn eigenlijk ook benieuwd hoe daar invulling aan gegeven zal worden in die woonbrief. Daar zijn we nog wel benieuwd naar. Het voorbeeld wat wij dan wel zagen over 5.000 vierkante meter grond voor 25 woningen, dat is dan ook iets waar wij over nadenken van, hoe zie je dat dan passen binnen Dordrecht? Want het is nog best wel een aardige oppervlakte, als je dat over 25 woningen hebt. Dan zou je toch kunnen zeggen van goed, zou je dat ook in andere vormen kunnen doen, bijvoorbeeld door deels de hoogte in te gaan met een binnentuin, om maar even iets te noemen, zodat je wat meer woningen zou kunnen realiseren met hetzelfde doel, op een kleinere oppervlakte eigenlijk. Maar goed, daarvoor is eigenlijk de vraag, hoe past dat binnen die die woonbrief, die nog besproken zal moeten worden?

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we bij de heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Ook Fractie van Waardhuizen is meer dan enthousiast over het plan, een heel goed initiatief. Wij zijn wel benieuwd waar dan zo'n Knarrenhofje gevestigd kan worden, want we hebben natuurlijk in Dordrecht een groot probleem en dat is grond. Dat sluit ook wel enigszins aan bij de vraag die de heer Van der Kruijff heeft gesteld, van het CDA. Zijn we reuzebenieuwd naar.

We onderschrijven dit plan nogmaals, meer dan van harte. Ook de andere woonvormen, initiatieven die er in onze stad zijn, die onderschrijven wij van harte. Kort maar krachtig.

De voorzitter: Dank u wel. Zeker mooi kort. De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Vanuit de Dordtse VVD gaan we geregeld met de fractieleden, maar ook met vele vrijwilligers en campagneleden die we hebben, de deuren langs. Dit is wel een ding wat we zeker bij de oudere bewoners, vooral in Dubbeldam en Sterrenburg veel terughoren. We horen de wens. Dat hebben we dan ook niet voor niks in ons verkiezingsprogramma een plek gegeven. Ook is het onderdeel van het politiek akkoord. Als partijen dan ook nog een initiatiefvoorstel daarvan maken, dan is natuurlijk helemaal top. Ook zien we dat terug in de woonbrief die gepubliceerd is en van zilver naar goud, waar we ook nog wel een vraag over hebben richting het college, wat daar nu op dit moment de stand van zaken van is, van het stuk wat we vorig jaar, zeg ik even uit mijn hoofd, van het college hebben ontvangen. Maar voorzitter, op zich dan is het plan daarin uiteraard mooi en te prijzen, maar we moeten wel, denk ik, rekening houden met dat er meerdere redenen zijn voor senioren waarom mensen niet zouden willen verhuizen. Ik hoorde de heer Van Leeuwen net ook een opmerking daarover maken. Het kan niet zo zijn dat dat uiteindelijk ergens een verplichting wordt. Er zijn steden in Nederland waar dat nu wel genoemd wordt. Daar vinden we wat van. Tegelijkertijd zien we ook een diversiteit aan wensen bij een doelgroep, die zich onder de naam senioren vaak laat samenvatten, maar daar toch heel divers in is. Zijn er vooral heel veel redenen om wel of niet naar een type woning te gaan. De beschikbaarheid van woningen is er één van, maar financiën, maar vooral heel veel praktische zaken van de nabije omgeving spelen daar een belangrijke rol bij. De wensen zijn vaak ook vooral dat er in de nabijheid voorzieningen beschikbaar zijn. In die zin ... De heer Tutupoly zei ook wat over de grondvraag die ligt. Dat is dan toch een redelijk stevige eis, waarbij we ook de vraag stellen, ook richting initiatiefnemers, maar ook richting de partij die dit gaat ontwikkelen, Stichting Knarrenhof dan, of dat inderdaad zo hard is? Want 5.000 vierkante meter voor 25 woningen, dat is 200 vierkante meter per woning. Dat is over de breedte van een gemiddelde woning een tuin van 40 meter diep. Dat is significant. Menig Dordtenaar heeft dat niet tot zijn beschikking. Dat maakt de puzzel nogal lastig, zeker omdat de ruimtevraag eigenlijk de belangrijkste opdracht is en ook eigenlijk een checkvraag richting de indieners en ook richting het college. Klopt het dan ook dat er vooral eigenlijk een inspanningsverplichting wordt gevraagd tot het als gemeente meehelpen zoeken naar een geschikte locatie? Ik stel hem bewust zo, omdat ik denk dat als die opdracht breder of anders ligt de complexiteit eigenlijk alleen maar toeneemt. Daar graag een reactie op. Ik hoorde mevrouw Stolk bij haar introductie overigens daar wel wat over zeggen, maar voor ons wel een belangrijk punt daarin. Tot slot, de Dordtse VVD is positief over het realiseren van ouderenwoningen. Een invulling met Stichting Knarrenhof kan er ook zeker een goede partij in zijn. Voor ons is het wel zaak dat ook meerdere partijen, we hebben de vorige keer meerderen gesproken, ook een positie hebben om iets voor deze stad op die manier te realiseren. Vandaar dat ook voor ons de belangrijkste rol is het faciliteren van het proces en het meezoeken naar de locatie. Daar zouden we graag ook wel een reactie van het college op willen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Er werd een vraag gesteld aan de initiatiefnemers. Ik weet niet of mevrouw Stolk ook de heer Van der Kruijff daar direct op wil reageren. Zo van even een rondje dan kan de wethouder daar ook op reageren. Dan zijn we bij de heer De Feijter.

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, een gemeenschappelijke woonvorm waar mensen voor elkaar klaarstaan en ouderen toch nog zelfstandig kunnen wonen. Ik zou wel willen zeggen, wie wil dit niet? Ook de ChristenUnie/SGP, laat dat duidelijk zijn, is voorstander hiervan. Daarom hebben wij dit net als de Dordtse VVD ook al in ons verkiezingsprogramma opgenomen. Voorzitter, we ontvangen daarnaast ook geregeld signalen dat er toch wel een grote behoefte is aan betaalbare woningen. Het is ook een ambitie van het college om daar wat mee te doen. Stichting Knarrenhof gaf tijdens de beeldvormende vergadering al aan dat de prijs van de opgeleverde woningen deels afhankelijk zal zijn van de betaalde grondprijs. Daarom ben ik ook eigenlijk wel benieuwd hoe het college tegenover eventuele kortingen bijvoorbeeld op gemeentegrond staat. Ik weet dat hiermee gewerkt wordt in andere gemeentes ook. Mits hier dan een X-percentages sociale huurwoningen of anderszins betaalbare koopwoningen tegenover staat. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Knarrenhof wordt als begrip als een soort van soortnaam gebruikt. Dat gaat over een bepaalde manier van huisvesten, gezamenlijke huisvesting voor de ouderen. Dat kan en moet natuurlijk toegejuicht worden voor die ouderen die daarvoor kiezen. De heer De Feijter zei, wie wil dat niet? Er zijn mensen die het niet willen, maar er zijn ook mensen die dat nadrukkelijk wel vinden. Het lijkt mij, om allerlei redenen, die niet opnieuw genoemd hoeven te worden, heel wenselijk dat dat gefaciliteerd wordt. Knarrenhof is ook een label voor een specifiek initiatief, wat in het initiatiefvoorstel naar voren wordt gebracht. Er zijn tegelijkertijd ook andere alternatieven. We hebben ook met andere initiatieven gesproken in de beeldvormende sessie. Ik zag dat er bij de Agendacommissie vandaag een concreet plan ligt, ook van het Dordts Woongenootschap. Ik ga ervan uit dat die verschillende initiatieven allemaal op merites worden beoordeeld en waar mogelijk worden geholpen. Dat daar niet een soort van, per definitie, volgtijdelijkheid inzit. Dat is zowel een vraag aan de indieners als aan de wethouder. Dan even wat betreft dat grondoppervlak, waar het eerder over gegaan is. Dat is natuurlijk best fors, zoals dat genoemd wordt in het initiatiefvoorstel. Los van de kosten daarvan, zou ik erop willen wijzen dat waar wij naar meerdere woningen binnen de stad, om het zo maar te zeggen, binnen de rode contouren streven, we ook in toenemende mate, zeker ook voor deze categorie, toe zullen moeten naar wat kleinere woningen, met een kleiner ruimtebeslag. Nou kan ik mij voorstellen dat veel groen eromheen heel aantrekkelijk is. Ik ben zelf ook altijd heel erg voor veel groen. Maar dan zou een belangrijke vraag zijn, is dat groen dan alleen voor de bewoners of is dat in feite publieke ruimte, die ook andere functie van bewegen, wandelen, contacten, enzovoort met zich mee kan brengen? Ook een vraag aan de indieners.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik denk dat ik toch maar wil gaan reageren, want anders weet ik de vragen dadelijk niet meer. Mag dat?

De voorzitter: Dat kan. Ik moet zeggen, ik heb de vragen ook meegeschreven hoor. Tot nu toe heb ik ze aardig in het snotje.

Mevrouw Stolk: Dan vertrouw ik op u.

De voorzitter: Het zijn er tot nu toe.

Mevrouw Stolk: Twee zijn het er?

De voorzitter: Tot nu toe zijn het er twee. Maar dan komen we daar straks op terug. Ik hou het in de gaten. De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Dank u wel, voorzitter. Gewoon Dordt is ook best enthousiast over boomerbouw. Dat gezegd hebbende, ik was blij dat de indieners van het initiatiefvoorstel ook onmiddellijk verbreding aanbrachten en het niet alleen over Knarrenhofjes hadden, maar ook over de Dordtse initiatieven die we ook bij de beeldvormende sessie langs zagen komen. Want ik denk inderdaad dat het goed is om die breedte zoeken bij dat wat aan de orde is en dat waar, als ik het zo hoor tot dusverre, een boel enthousiasme van doorklinkt. Mijn vraag is dan wel, die vraag is niet alleen maar aan het college, die vraag is nadrukkelijk ook aan de collega's in de raad, omdat wij nu eenmaal de kaders stellen, wat hebben we er zelf over? In die zin sluit ik ook aan op de vraag of op de opmerking van de heer De Feijter, want een van de knelpunten die mij sterk is bijgebleven, is dat de markt het onder andere niet oppakt, omdat er toch ook iets met grondprijzen en met dingen aan de orde is, waardoor het allemaal wat lastig is. Als het makkelijk zou zijn geweest, had de markt het wel opgepakt en hadden projectontwikkelaars het allang gebouwd. Daar zit wel een knelpunt. Dan is de vraag aan onszelf, in hoeverre wij ook bereid zijn om met die grondprijzen zo te spelen dat initiatieven sneller mogelijk worden. Dat is niet alleen maar een vraag aan het college. Dat is nadrukkelijk een vraag aan onszelf. De tweede vraag. Want ik heb ook andere partijen gehoord over het ruimtebeslag wat nodig is en dat is inderdaad fors. Dan ligt ook de vraag voor van, blijven dan binnen die contour, de rode lijn die collega Van der Meer al noemde, of zijn we dan ook bereid om bijvoorbeeld van de Zuidpolder een Knarrepolder te maken? Want dan zul je toch ook zelf moeten kijken en moeten kiezen, daar waar je het echt zou willen gaan realiseren. Die twee vragen zijn nadrukkelijk vragen die ik dan aan onszelf zou willen meegeven. Wellicht komen we daar in de tweede termijn aan toe.

De voorzitter: Dank u wel. Ik heb hem genoteerd voor de tweede termijn, in ieder geval. De heer Maroof.

De heer Maroof: Dank je wel, voorzitter. Onze fractie steunt het initiatiefvoorstel van de VSP en het CDA van harte. We vinden het welzijn van onze ouderen zeer belangrijk en delen de missie en de visie van Knarrenhof, vooral als dat gaat over het bestrijden van eenzaamheid en voorkomen vertrek van betrokken bewoners uit de stad naar elders. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ook kort maar krachtig. Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank je wel, voorzitter. Ook de Partij voor de Dieren staat positief tegenover geclusterde woonvormen voor senioren. Onze voorkeur gaat wel uit naar diverse woongroepen, zowel diversiteit in leeftijd als inkomen en dat er natuurlijk geen uitsluiting mag plaatsvinden op basis van diversiteit en inclusie. Als laatste had ik nog wel eventjes een vraag aan de wethouder, want ik werd getriggerd door iets in de raadsinformatiebrief. Daar staat bij voorkeur in het groen. Ik wilde graag eventjes weten van de wethouder, wat wordt bedoeld met voorkeur in het groen? Want als Partij voor de Dieren staan we natuurlijk niet positief tegen het bouwen in het groen, het realiseren van extra groen bij een ontwikkeling is natuurlijk wel iets wat wij zullen steun. Dat was het. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Okkerse.

De heer Okkerse: Dank u wel, voorzitter. Ook de SP, uiteraard, is hier heel enthousiast over en het is alleen maar goed dat er zo'n vorm gerealiseerd zou gaan worden. Het zorgt ook voor de controle op elkaar, tegen de vereenzaming, mensen gaan en dingen ondernemen samen. Dat is alleen maar goed. Wij hebben wel een vraag, of eigenlijk twee vragen. Eén is, even zoeken, is het college bereid om zich hard te maken om zoveel mogelijk sociale en betaalbare woningen daar te realiseren? De tweede vraag is, de verhouding daarvan, staat dat dan vanaf het begin vast voor in de eeuwigheid of zou dat nog in de toekomst kunnen wijzigen als de behoefte daartoe verandert in het maatschappij? Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ben ik bij mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Dank u wel, voorzitter. Uiteraard Beter voor Dordt vindt ook Knarrenhof een geweldig plan. We hebben wel een vraag daarover. Dat is, in de raadsinformatiebrief staat dat het inderdaad gaat om een diversiteit van zowel huur als koop in sociaal en in het middensegment, maar de informatie die ik over Dubbeldam heb, is, als dat niet zo is, dan staat het ergens verkeerd, maar vanuit de Stichting Knarrenhof zelf, dat het daar gaat om alleen koop. Dan niet goedkope koop. Dan is hun informatie niet goed. Maar die heb ik rechtstreeks van hen. Ik denk van, daar stel ik toch even een vraag over, want het is niet zoals we het uitgangspunt hebben, laat ik het zo stellen. Dat is eigenlijk het enige wat ik erover te zeggen heb, behalve dat als er iemand van plan mocht zijn om van de Zuidpolder een Knarrepolder te maken wel elkaar nog wel tegen gaan komen.

De voorzitter: Ik vermoed dat we de Zuidpolder helemaal niet meer in komen dan.

Mevrouw Jager: Wat?

De voorzitter: Ik vermoed dat we de Zuidpolder niet meer in komen dan. Dat u daar de boel barricadeert. Dan hebben de eerste termijn gehad. Ik heb nu drie vragen geteld richting de initiatiefnemers, in ieder geval. Er zitten meerdere vragen c.q. opmerkingen richting het college. Ik denk dat het goed is dat we even beginnen met de vragen aan de initiatiefnemers. Dat was in ieder geval een vraag, moet ik even kijken, over het grondoppervlakte. Is dat niet wat ruim? Dan de politieke vraag, maar die gaan we straks in de tweede termijn doen, wat hebben we daarvoor over dan, ook als raad, voor die grondprijs? Willen we daarop investeren? Ik hoorde een vraag over de verhouding tussen de initiatieven. Hoe gaan we straks wegen als er meerdere initiatieven zijn? Want ik hoorde nog een vraag over het ruimtebeslag, volgens mij, het oppervlakte. Moet het echt 5.000 vierkante meter zijn? Is dat niet een beetje te ruim?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik zal een paar vragen proberen te beantwoorden en dat mijnheer Van der Kruijff ook een paar vragen beantwoord. In ieder geval dank aan de raad. De positieve geluiden die wij horen over dit initiatiefvoorstel, daar zijn we natuurlijk ontzettend dankbaar voor. Zeker ook dankbaar voor de inwoners van onze stad. Om even te beginnen bij de heer Noldus. Terechte opmerking ook over die 5.000 vierkante meter. Laat ik het zo zeggen, het initiatiefvoorstel en ook de grond, dat is niet in beton gegoten. We hebben Knarrenhofjes, die zijn in de laagbouw. In de stad zijn we natuurlijk ook in de hoogte aan het bouwen. Niks is in beton gegoten.

Wij kunnen daar natuurlijk ook kaders aan meegeven, waar er behoefte aan is. Daarop aansluitend over het groen, natuurlijk willen mensen in het groen wonen. Is dat alleen voor de bewoners? Nee, dat is niet alleen voor de bewoners, want wat ze daar ook willen maken, is een soort, zo noemen zij dat, ik heb het zelf niet bedacht ... Want ik vind Knarrenhof allereerst al niet zo'n geweldig woord voor dit soort woonvormen, maar het is nou eenmaal niet anders. Er komt een Hof Huiskamer bij. De bewoners die daar gaan wonen, willen ook dingen organiseren voor de wijk. Dat krijgt ook, als het ware, een wijkfunctie. Dat hebben we ook met de initiatiefnemers besproken, die zich al hard hebben gemaakt voor dit initiatief ook. Nee, niks is in beton gegoten. Even dan op de vraag van de heer Kleinpaste van, wat hebben wij daar als raad zelf voor over? Wat ik ervan begrepen heb, kost het de gemeente vrijwel niks, alleen ambtelijke ondersteuning. Dan gelijk uw vraag van, wat hebben wij daar als raad voor over? Vanuit de VSP natuurlijk dit soort initiatieven, daar mag best wel wat geld tegenover staan. Of dat per se in dit kader moet, dat hangt ook van de raad zelf af. Het gaat natuurlijk ook over de initiatieven die genomen worden in de stad. Het is heel belangrijk, denk ik, dat dit soort initiatieven ... Dat daar beleid op gemaakt wordt. Dat gaf de heer Van der Kruijff ook terecht aan, het SLOW en het Woongenootschap. Zo zullen er waarschijnlijk nog veel meer initiatieven komen. Ik hoop van harte dat er initiatieven komen waar jong en oud bij elkaar komen.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Ja hoor, gaat ...

De voorzitter: De heer Kleinpaste. U heeft een interruptie.

De heer Kleinpaste: Ik reageer dan toch even maar op mevrouw Stolk. In die zin, dat ik kan haar verhaal goed volgen en ik steun het ook van harte. Ik bedoel, laat dat duidelijk zijn. Maar waar de raad wel aan zet is, ik bedoel bij sociale woningbouw, om maar iets te noemen, dan heb je sprake van een onrendabele top. Dat compenseren we. Daar zijn we mee bezig om dat actief te doen. In deze plannen zit doorgaans ook een gedeelte sociale huur. Willen we dit dan puur particulier initiatief laten zijn of zijn we dan ook bereid, want dat moet je dan in de kaders opnemen, om voor dat gedeelte wat daar ook sociale huur is bijvoorbeeld eenzelfde regels toe te passen die je ook oplegt aan een woningcorporatie? Zijn we bereid om dan toch bij te passen om iets met de grondprijzen te doen? Dat zijn toch echt vragen aan onszelf, waarbij ik dan ook wel benieuwd ben hoever, niet alleen de VSP, maar hoever alle partijen hier aanwezig daarin zouden willen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, voor deze ...

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik wil daar wel op reageren. Natuurlijk, politiek is keuzes maken, dat weet u ook. Als het gaat over bouwen en bouwen voor bepaalde doelgroepen in onze stad, dat mag wat ons betreft best wel wat kosten. Daar hebben we best wel geld voor over. Hoeveel geld, dat kan ik nu niet ... Ik kan niet een blanco cheque geven van, dat mag zoveel gaan kosten. Dat zal je altijd moeten beoordelen als iets voorligt. Bouwen is belangrijk. Nog heel eventjes op de heer Noldus, over het verplicht stellen van verhuizen, want dat schiet me nou even te binnen, daar zijn wij natuurlijk ook geen voorstander van. Daar wil ik het even bij laten. Misschien dat mijn collega, mijnheer Van der Kruijff nog wat aanvullende dingen kan zeggen.

De voorzitter: Dank u. Misschien kan de heer Van der Kruijff even dan ingaan op die verhouding tussen verschillende initiatieven. Hoe ga je die beoordelen?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, kijk als je dit kwalificeert ... Kijk, we zijn gewend als we hier woningen bouwen, dan doet een particulier het zelf. Dan hebben we een kavel, dat kan je kopen en dat ga je zelf voor je ontwikkelen. Of je hebt een projectontwikkelaar, die maakt een heel groot plan of we hebben wooncorporaties, die kennen we ook. Dit is een nieuwe vorm, die we hier nog niet gewend zijn. CPO staat hier afgekort, Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Daar hebben we in Dordrecht nog geen of nauwelijks, volgens mij geen, maar misschien dat er toch wel een voorbeeld te vinden is, laat ik zeggen, weinig ervaring mee. In ieder geval hebben we er geen regels voor opgesteld. Wat dit initiatiefvoorstel beoogd, is om een eerste initiatief met een betrouwbare partij met ervaring, dat is Stichting Knarrenhof, te gaan doen, daarvan te leren, met hen in overleg te gaan, ook over het aantal woningen, ook over de vierkante meters, dat kunnen er best meer of minder zijn en daar de beleidsregels, zoals wij ook gevraagd hebben, beleidskader en de bouwvoorwaarden uit te destilleren. Als u mij gaat vragen, wat moet er uitkomen, dan stelt u eigenlijk mij de vraag die we eigenlijk hier bij het college neerleggen. Want wij vonden het voor onszelf in het initiatiefvoorstel toch wel te ver gaan, dat we als VSP en CDA het hele beleidskader en de bouwvoorwaarden moesten gaan uitwerken voor toekomstige initiatieven van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Vandaar dat ik net ook zei, het gaat niet alleen om Knarrenhof, maar het gaat ook om Stichting SLOW. Dat kunnen ook andere leeftijdsgroepen zijn, met mensen in andere situaties of de wooncorporatie. Zo kunnen er meer komen. Dan moet je nadenken over hoe je dat doet en wat je kaders zijn. Ik verwacht dan ook een voorstel vanuit het college. Dat leggen we dan daar neer, op basis van die ervaring.

De heer Kleinpaste: Maar, voorzitter ...

De voorzitter: De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik blijf het toch even proberen. In die zin, kijk de raad is degene die de kaders stelt en het college voert het uit. Wat is dan in de ogen van het CDA dat wat we in ieder geval het college meegeven om tot die uitvoering te komen?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Deze eerste pilot goed uit te voeren, dan te evalueren hoe dat is gelopen en op basis daarvan, niet vooruitlopend daarop, met een kader te komen. Want u kunt alle vragen aan de voorkant stellen. Waarschijnlijk gaan we heel veel van die vragen al doende met elkaar uitvinden en oplossen.

De heer Kleinpaste: Maar dan toch even nog ... Mag ik even doorvragen, voorzitter?

De voorzitter: Ja hoor, gaat uw gang.

De heer Kleinpaste: Ik hoor mevrouw Stolk heel duidelijk zeggen, daar hebben wij ook wel wat voor over. Dat vind ik in dit stadium ook voldoende. Ik bedoel, ik hoor het CDA nog niet zeggen, daar hebben we ook wel wat voor over. Mijn vraag is wel nadrukkelijk, hebben we als raad ook, ook het CDA, ook andere partijen, er wat voor over, in de zin van een budget, in de zin van het opnemen in de begroting, dat we er geld aan

spenderen, om zo'n pilot ook tot een succes te kunnen maken? Sturen we het college op pad met iets wat haalbaar is?

De voorzitter: De heer Van der Kruijff, of ik weet niet of de heer Van der Meer hier een aanvulling op had of ... Want anders dan geef ik eerst de heer Van der Kruijff het woord.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, voor zover wij het haalbaar vinden? De initiatiefnemers zelf, Stichting Knarrenhof en de vriendengroep, zoals het hier heet, die dit met elkaar willen doen, achten dit zelf haalbaar, onder deze omstandigheden. Wie ben ik dan om te zeggen dat dat niet zo is? Zij zeggen, geef meer grond tegen een reële prijs en we hebben hulp nodig om die grond te vinden en eventueel een bestemmingsplan daarop aan te passen. Dat is wat gevraagd wordt. Meer niet. Als ik dat hoor, denk ik, dat lijkt me zeer haalbaar. Als u naar de toekomst kijkt, maakt het bij een initiatiefvoorstel nogal uit. Als er een paar jongeren komt die met elkaar een studentencomplex willen ontwikkelen, zal je tot een ander kader komen als dat er een paar miljonairs komen die met elkaar een landgoed willen ontwikkelen. Het is allemaal Collectief Project Opdrachtgeverschap, met totaal verschillende kaders. Bij degenen die hulp nodig hebben, hebben wij van het CDA graag bereidheid ook te geven, maar sommige mensen hebben helemaal geen financiële hulp nodig. Die kunnen het gewoon zelf.

Mevrouw Jager: Voorzitter.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel.

De voorzitter: Ik hoor voorzitter. Waar hoor ik voorzitter? Mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Een vraagje nog even. Want ik had daarnet de vraag gesteld dat ik de indruk had dat de informatie die ik vanuit de Dubbeldam-groep kreeg, dat het om koopwoningen ging alleen. Dat maakt mij op dit moment niet zoveel uit of het om koop gaat, als die vriendengroep dat zelf kan dragen. Maar dan vraag ik me wel af of dat dan een goede pilot is voor Dordrecht. Want dan zit er geen sociaal en geen middenhuur in. Is het dan nog wel een pilot?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als ik daarop mag reageren?

De voorzitter: Ja hoor, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Volgens mij hebben we juist in ons initiatiefvoorstel gezet dat het een mix moet zijn van sociale huur, midden en hoog. Het wordt echt een mix. Als we de verhoudingen zelf uit mogen kiezen, dan is het dertig, dertig, veertig. Laat dat helder zijn. Dat staat ook in ons verkiezingsprogramma. Maar dat is wel een beetje het uitgangspunt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meer, u had ook nog een ...

De heer Van der Meer: Voorzitter, ik raak een beetje in verwarring over wat eigenlijk precies het initiatiefvoorstel is. In het begin heeft de heer Van der Kruijff gezegd iets over van, dat zijn meerdere partijen. Het gaat niet alleen over de Stichting Knarrenhof. Nu hoor ik hem zeggen dat het juist weer wel specifiek over de Stichting Knarrenhof gaat. Dat is één ding wat mij niet duidelijk is.

Tweede is, er staat in het voorstel dat het doel is om 25 woningen op 5.000 vierkante meter te realiseren. Ik hoor mevrouw Stolk zeggen dat dat niet in beton gegoten is. Dat is natuurlijk begrijpelijk, want het is voor een groot deel groen, geen beton. Maar er staat in het voorstel 5.000. Is dat iets wat een richtgetal is of is dat een besluit, als wij straks instemmen met dat initiatiefvoorstel? Over financiën, staat in het voorstel, dat het de gemeente in principe geen cent kost. Ik hoor mevrouw Stolk nu zeggen van, we zijn best bereid om daar geld in te steken. Ik vind het allemaal best, maar ik wil wel weten wat wij straks eigenlijk zeggen als we instemmen met dit initiatiefvoorstel.

De voorzitter: Ik zal de heer Van der Kruijff zo het woord over geven. Ik denk dat het goed is ... Want er ligt volgens mij een initiatiefvoorstel met een concreet voorstel. De vorige keer hebben we hier iets uitgebreider over doorgepraat, ook naar andere initiatieven gekeken. We zien hier ook in debat dat we ook kijken van, als we dit doen, wat de heer Van der Kruijff ook zegt van, is dit eigenlijk een soort, noem het een pilot, maar we gaan het gewoon een keer proberen en we gaan kijken hoe we dit verder gaan ontwikkelen. Zo vat ik het voorstel ook op, met gewoon, we gaan dit ondersteunen en dit is een begin van een ontwikkeling, laat ik het zo samenvatten. Ik begrijp mevrouw Stolk een beetje van, weet je, er ligt nu een initiatief, maar dat wil niet zeggen dat het in beton gegoten is in de zin van, er ligt nu echt een voorstel wat alleen maar 5.000 vierkante meter kan zijn, maar daar zit een beetje ruimte in, als ik het zo goed begrepen heb. Ik weet niet of de heer Van der Kruijff daar nog iets op aan wil vullen?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, zo is het. Als je goed dit voorstel leest, staat er circa 25 woningen en circa 5.000 vierkante meter en er komt ook nog een Hof Huis. Dat heeft ook ruimte nodig. De gevraagde inspanning is, stel grond beschikbaar tegen gewoon de marktprijs, werk mee en op basis van de ervaringen kom met een voorstel voor volgende initiatieven. Niet meer en niet minder. Dat is de hele korte samenvatting.

De voorzitter: Dank u wel. Wij zijn een beetje sluipenderwijs al in een soort tweede termijn gekomen, maar ik wilde de wethouder nog wel gelegenheid geven om ook te reageren vanuit het college, want er zijn een paar vragen aan het college voorgelegd, een paar concrete vragen, maar ook eigenlijk een paar vragen waar wij al met elkaar een beetje over in debat gingen, over grondprijzen, over de bereidheid om daar misschien iets in te doen, maar ook over oppervlakte en keuzes die gemaakt worden. Ik stel voor dat de wethouder ook nog kort hierop reageert.

De heer Heijkoop: Voorzitter, ik zal proberen het kort te doen. Er waren wel een aantal vragen die ik natuurlijk ook recht wil doen. In ieder geval, het college is met uw raad enthousiast over het voorstel, om echt te gaan onderzoeken of we een Knarrenhofje mogelijk kunnen maken op ons eiland. Het is inderdaad een merknaam, zoals dat dan heet, maar het is vooral ook een hele mooie voorziening voor een groep inwoners die we graag willen huisvesten en waar ook echt vraag naar is. Wonen voor ouderen en dan het liefst ook met wat basale voorzieningen eromheen. Ik was ook wel onder de indruk vorige week, of vorige keer dat we met elkaar spraken van de presentatie, de professionele presentatie vanuit de organisatie. Je had echt wel het idee van, die kun je om een boodschap sturen. In de zin dat als de voorwaarden op orde zijn, de grond, de mogelijkheden zijn er, dan is dit wel een club die kan wat. Was ook onze indruk, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Dat zeg ik er wel bij, omdat je natuurlijk ook wel geregeld initiatieven krijgt waarbij je, met alle respect, zoveel ambtelijke inzet er tegenaan moet zetten om überhaupt een paar centimeter vooruit te komen, dat we vanuit het college

daar wel wat zuiniger mee omgaan, want we hebben beperkte ambtelijke capaciteit. Je wil natuurlijk ook dat de plannen die gemaakt worden ook verder komen en uiteindelijk gerealiseerd worden. Er zijn meerdere initiatieven en die ondersteunen we ook, waarbij een initiatief als het Woongenootschap wel weer echt een ander karakter heeft dan het Knarrenhof. Dat is echt wel een andere vraag. Ik heb ook een stuk gelezen in het AD. Die zijn blijkbaar zelf ook al bezig met allerlei ideeën en die proberen gewoon eigenlijk in die zin een project van de grond te krijgen, wat ze ook met de projectontwikkelaar zouden kunnen doen. Met Stichting Knarrenhof hebben we gesproken, ook na de beeldvormende sessie. We hebben gesproken over de beelden, de wensen, wat kunnen we voor elkaar betekenen? Ook voor de eerste keer wat verkennend van, wat zou een mogelijke locatie kunnen zijn? Dat valt niet mee. Dat weet u. We zitten op dit eiland met niet enorm veel ruimte die we willen bebouwen. We zijn ook niet voornemens om een Knarrepolder in het leven te roepen. Ik denk wel dat je erg veel Knarrenhofjes daar kwijt kan, maar dat willen we niet. We willen ons polders groen houden. Maar de Knarrenhofjes moeten ook enigszins groen zijn, zeg ik richting mevrouw Van Herwijnen. Dan gaat het over meer die parkachtige omgeving, dan gaat over een tuintje, dan gaat het over meer het kleinschalige groen, zoals ook zo mooi verbeeld werd in de presentatie, maar zeker niet het bouwen in het groen. Daar mag u echt van uitgaan. Daarvoor is geen draagvlak in uw raad en ook niet binnen het college en zeker niet op dit moment.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste, bij interruptie.

De heer Kleinpaste: Ik blijf dan toch even plagen. Zou u het wel voorstelbaar vinden dat we bijvoorbeeld besluiten een Knarrenhofje in het Stadspark XXL aan te leggen, omdat de combinatie van verbouwen, bouwen en groen daar misschien optimaler tot haar recht komt?

De voorzitter: U bedoelt dan aan de rand waarschijnlijk. De wethouder.

De heer Kleinpaste: Op de middenstip.

De heer Heijkoop: Voorzitter, daar wil ik wel wat over zeggen, in die zin dat het wordt echt wel een zoektocht. Dan moet je creatief kijken. Je kan op meerdere manieren kijken. Je kan naar toekomstige gebiedsontwikkelingen kijken. De Dordwijkzone zou, vind ik, echt wel een optie kunnen zijn of daar iets mogelijk is. Het is een relatief kleinschalig concept. Maar natuurlijk ook in de Spoorzone. We kijken ook wel op een creatieve manier binnen ontwikkelingen, herstructureringsprojecten met corporaties, zou je daar eventueel nog iets kunnen doen? Maar het is niet eenvoudig. Maar we zijn daar in ieder geval goed over in gesprek. We hebben allebei wat huiswerk aan elkaar opgegeven. We gaan dat proberen de komende tijd wat verder te brengen. Het is best wel ingewikkeld, omdat de locatie, dat is het allerbelangrijkste, maar ook de marktomstandigheden zijn niet eenvoudig. Een hoge rente, een relatief hoge rente, kan ik misschien beter zeggen, en de fors gestegen bouwkosten. Het is bijna idioom wat elke keer herhaald wordt, maar daardoor wordt het ook niet minder waar helaas. Dan hebben we ook nog allerlei landelijk gedoe met stikstof en dergelijke. Maar we zijn echt wel voornemens om te proberen dit verder te brengen.

Waar het gaat over de vorm, die precieze vorm is eigenlijk vrij. Je hebt natuurlijk een beetje een beeld van een Knarrenhofje, zoals we allemaal kennen, ook die prachtige hofjes die we in onze eigen binnenstad hebben. Maar ik sprak ook met initiatiefnemer, achteraf ook. Die zei van, we hebben ook al Knarrenhofjes, trouwens steeds ook in de presentatie gedeeld, die enigszins gestapeld zijn, met wat andere opzet en zo. Die 5.000 vierkante meter is ook niet in beton gegoten. Je zou daar ook misschien met wat minder vierkante meters toe kunnen en een iets ander plan kunnen maken. We moeten gewoon met elkaar dan gaan kijken of we een plan rond kunnen krijgen en dan t.z.t. zal het college met een voorstel komen of met een klein grexje, een kleine grondexploitatie. Dan zou het kunnen zijn dat je op onderdelen daar wat extra's wil doen. Dan gaat het bijvoorbeeld ook over een mix aan woningen. Kijk, als het gewoon gaat over particuliere woningen, gewoon de marktwoningen, om het zo maar te zeggen, dan hoort daar ook een marktprijs bij, want anders krijg je ook allerlei ingewikkeldheden bij een aanbesteding. Maar als het gaat over sociale huurwoningen, waar de heer De Feijter ook op doelde, daar hebben we afspraken over gemaakt met corporaties dat daar een sociale prijs voor wordt gevraagd. De prijs voor een sociale huurwoning is fors lager en dat maakt ook de stichtingskosten, gewoon behapbaarder. Uiteindelijk zal het een mix moeten worden. Hoe die mix eruitziet ... Want ook de initiatiefnemers hebben trouwens naar ons al uitgesproken, het moet huur zijn en koop en een mooie mix. Maar in welke mate die mix tot stand komt, dan moeten we gewoon kijken wat haalbaar is en wat ook onze financiële polsstok is en die van hen en kijken of je met elkaar tot een mooi plan kan komen. Maar nogmaals first things first. Eerst de locatie, dan een plan en dan kom je inderdaad nog met allerlei vergunningsachtige toestanden. Volgens mij zijn we allemaal ontzettend gemotiveerd om zo snel mogelijk voortgang te boeken. Maar dat is even voor later. Ervan leren, dat is terecht. Natuurlijk gaan we met zo'n partij een traject in en daar wil je ook van leren. Ik keek even met wat reserve toen de heer Van der Kruijff zei van, we hebben daar geen ervaring mee. Ik woon zelf op Stadswerven en de burens ongeveer die hebben een CPO met elkaar, dat is Minidorp De Stad. Ik zie de heer Stam ook al knikken. Die kent het ook nogal vanuit zijn vorige rol als wethouder. Een mooi project, wat wel echt een particulier project is en waar ze ongelooflijk aan aangetrokken hebben, wat echt wel ingewikkeld was. Maar het is een mooi project geworden en eigenlijk ook wel een soort van Knarrenhof, zou je het bijna kunnen noemen, want het zijn wel krasse knarren die elkaar hebben gevonden in een soort community-achtig concept, waar de ene wat beter in past dan de ander. Maar dat project loopt in ieder geval heel mooi. Die ervaringen zouden we misschien ook ... Daar zouden we misschien ook ons voordeel mee kunnen doen. Dan voorzitter nog enkele korte, losse vragen.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, de wethouder heeft het nu over een ander initiatief, wat hij beschrijft. Hij heeft eerder gezegd dat het initiatief van het Dordts Woongenootschap, dat is iets heel anders. Ik heb niet helemaal greep op wat het kenmerkende verschil tussen die verschillende initiatieven is en wat dat uitmaakt voor de rol die de gemeente zou kunnen spelen. Ik kan mijn vraag ook anders formuleren. Heeft wat nu wordt besloten met betrekking tot een Knarrenhof, dit initiatiefvoorstel, in samenwerking met de Stichting Knarrenhof, invloed op hoe het met andere projecten gaat?

De voorzitter: De wethouder.

De heer Heijkoop: Voorzitter, mijn inschatting is dat het niet zo is. We gaan al deze initiatieven ondersteunen, ook SLOW. Die heeft zich ook aan u gepresenteerd. Het zijn ook echt wel andersoortige initiatieven. Het Woongenootschap is qua ruimtevraag echt wel van een andere orde dan een Knarrenhof. Het Woongenootschap is ook echt een particulier initiatief, in die zin, daar zit geen stichting achter en dat is ook wel, in die zin, echt een privaat initiatief. Er zit ook geen sociale huur component in. Daar hebben we wat andere uitdagingen. Daar willen we ook zeker in meedenken. Het moet een haalbaar plan zijn, net als alle andere plannen qua ontsluiting, parkeernormen, groen, openbare ruimte, maar ook wel gewoon de aanbestedingsregels en dergelijke. Maar ook met hen zijn we wel in gesprek. Ze hebben een keer eerder een plan gepresenteerd. Daarvan gaven ze zelf al aan dat ze dat hebben teruggetrokken. Dat was een plan op een dermate ... Een locatie waar wij geen mogelijkheden zagen. Maar goed, ik heb ook dit laatste bericht met interesse bekeken. Ik denk dat zomaar vanuit college daar ook wel t.z.t., als het ambtelijke traject gelopen is, een bestuurlijk gesprek gevoerd zal worden. Dat zal niet per se vanuit wonen zijn, want het heeft ook een ruimtelijke ordeningsvragen en Maar het is in die zin, de deur staat open voor allen en we zijn met allen in gesprek. Alleen het initiatiefvoorstel zit echt op Knarrenhofjes. Daar ben ik ook wat specifiek op ingegaan, omdat daar vragen over gingen en ook omdat dat toch wel het grootste project zou zijn, op het moment dat je dat echt verder wil brengen als gemeente, samen met deze stichting.

De voorzitter: Ik hoor een punt. De heer Stam had ook een interruptie.

De heer Stam: Interruptie? Ik ben wel blij met woorden van de wethouder, hartstikke mooi. Wordt wel onderschreven. Maar dan even kijkend naar zo'n plan. Als ik gewoon kijk wat voor vragen er nu ook over tafel gaan denk ik bij mezelf, laten we nu ons richten op dit initiatiefvoorstel. Als er dan SLOW is of een Woongenootschap, dat gaan we dan wel een keer behandelen als die aan de orde zijn. Maar toch nog even een vraag. Want grond is inderdaad een van de grootste problemen. Weet u alles van. Wordt het dan een uitwisseling van een bestaand project of is er nog een stuk grond? Maar wat ik eigenlijk wil vragen is van, als je de gang een beetje initiatief willen houden, dan moet je wel een redelijk perspectief hebben, een lijn en een stip op de horizon wanneer je kan gaan bouwen. Mijn vraag is eigenlijk van, kunt u die mensen enigszins aangeven van, we denken dat we over een half jaar, over vier maanden, over twee jaar het besluit kunnen nemen, zodat u kunt gaan bouwen? Want voordat je het weet, zitten ze in andere gemeentes.

De voorzitter: De wethouder.

De heer Heijkoop: Voorzitter, we zitten nu echt in een traject dat we ook ons ... Een stevige oriëntatie op mogelijke locaties. Die zitten wel qua planvorming ... Zullen die ook ieder hun eigen dynamiek hebben. Dordwijkzone werd genoemd. Dat zal minder snel misschien al aan de orde zijn dan op het moment dat je binnen een bestaand plot iets kan vrijspelen waar al snel gebouwd zou kunnen worden. We gaan nadrukkelijk met de stichting in gesprek en we willen hen perspectief bieden. Dat perspectief kan zijn van, je kan al binnen afzienbare tijd de vergunningsprocedures opstarten, omdat het bestemmingsplan al helemaal op orde is en alles is op orde. Of het perspectief ligt ietsje verder weg, omdat dan moeten we meewerken aan een wijziging van bestemmingsplan,

dan moet er misschien nog een bepaalde gebiedsvisie eerst door u worden vastgesteld. Dat zou ook kunnen. Maar we hopen eigenlijk wel de eerstvolgende keer dat we u daarover gaan informeren ... In de brief heb ik aangegeven voor de zomer of in ieder geval de eerste helft van dit jaar, dan zou het wel mooi zijn als we u iets kunnen vertellen over waar we op dat moment staan met de stichting en ook wat de stichting met name ook voldoende perspectief ervaart. Want ik denk dat zij hebben ook veel ervaring met doorlooptijden van dit soort trajecten. Ik weet gewoon nog niet of we met een rijpe of groene locatie gaan komen en of er überhaupt in slagen om tot een gezamenlijke locatie te komen. We zitten daar ... In die zin zijn we gewoon nog niet zover.

De voorzitter: Dank u wel. Even voor de tijd. Had u nog een paar vragen of nog een antwoorden of ...

De heer Heijkoop: Een paar hele kleine, losse dingen misschien. Zilver naar goud. De heer Noldus noemde dat ambitiedocument. Dat heeft het college inderdaad, het vorige college nog naar uw raad toegestuurd, meer om een beetje perspectief te bieden wat er allemaal komt kijken op het moment dat je met wonen en zorg aan de slag gaat. Dan gaat het over het wonen, maar dan gaat het ook over zorg in die zin de arbeidsmarkt en dergelijke. Dat document is nadrukkelijk bedoeld als input ook voor toekomstige plannen en maakt in die zin ook wel onderdeel uit van gesprekken die we hebben met zorgpartners en corporaties, waar het gaat over de initiatieven op het gebied van wonen en zorg. We zijn bijvoorbeeld ook met het Parkhuis in gesprek, met rivieren in gesprek en we kijken er ook nadrukkelijk naar, bijvoorbeeld bij een toekomstige herstructurering, zoals die in Dubbeldam gaat plaatsvinden. Waar wij echt wel mogelijkheden zien om met voorzieningen voor senioren ook een goede doorstroming in die wijk te krijgen, want die senioren laten dan wellicht gezinswoningen achter. We hebben daar echt een soort heatmap van gemaakt, dat we zien dat heel veel senioren graag de stap zouden willen zetten vanuit hun gezinswoning, die niet altijd helemaal levensloopbestendig is, naar een meer seniorenachtige woning. Dat biedt ook weer perspectief natuurlijk voor jonge gezinnen, die de achtergelaten gezinswoning kunnen betrekken. Daar is dat ook voor van belang dat je gewoon weet wat er nodig is en dat je de goede feiten en gegevens hebt. Dat nog even op dat punt. Voorzitter, hiermee zou ik het willen besluiten. Voor de zomer willen we in ieder geval met een update komen en hopen dat we wat voortgang kunnen boeken, want ik hoor een enthousiaste reactie vanuit de raad op het initiatiefvoorstel. U heeft dat ook hopelijk vanuit het college zo kunnen beluisteren.

De voorzitter: Dank u wel voor de antwoorden. We zitten één minuut voor de tijd. De heer Stam, heeft u ... Kan het heel kort?

De heer Stam: Ja. Twee kleine opmerkingen. Eén, laten we alsjeblieft het plan zich laten ontwikkelen. Wat de heer Van der Kruijff al zou, niet vooraf te veel barrières opwerpen. Punt twee, dat is meer richting de initiatiefnemers, de wethouder refereerde al aan het gebouw, de zorg achter zijn. Dat kende ik niet vanuit bouw. Maar ik heb onlangs een heel leuk gesprek met die mensen gevoerd, omdat je met een bepaald idee een initiatief in gaat, wat na loop van jaren een beetje gaat zweven. Het advies aan de Knarrenhofjes is, houd elkaar daarin scherp. Het oorspronkelijke idee wat je daar met elkaar hebt verzonnen, toets dat af en toe.

De voorzitter: Dank u wel voor deze aanvulling. De tijd zit erop. We hebben volgens mij een paar opties. Eén optie is, als u zegt van, we hebben nog een paar punten waar we echt nog even met elkaar over een debat willen gaan, maar er is een aantal onderwerpen aan de orde geweest, dan zou u nog kunnen kiezen voor nog een beeldvormende sessie, oordeelsvormende sessie, excuus. De tweede optie is dat, ik hoor heel veel enthousiasme, dat we met alle zeggen van, we gaan dit de komende raad hameren. De derde optie is dat we hier een bespreekstuk van maken. Aan u de keus, zou ik zeggen. De heer Van der Meer eerst.

De heer Van der Meer: Ik beluister ook veel enthousiasme, maar ik heb van mijn kant in elk geval aangegeven dat mij niet helemaal duidelijk is wat we precies besluiten als we ja zeggen tegen dit voorstel. Als de initiatiefnemers daar, middels herformulering of een memo of zo, nog wat helderheid over zou kunnen verschaffen, dan kan het wat mij betreft naar de raad.

De voorzitter: Dank u wel. Andere reacties? Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, even richting de heer Van der Meer, want ik snap dat wel. We hebben het natuurlijk over verschillende initiatieven gehad. We hebben het nu echt expliciet over de Knarrenhofjes. Laten we het daar ook even bij houden. Laten we proberen daar de vaart in te houden. Maar ik vraag even aan u, wat heeft u nog van ons nodig als initiatiefnemers, zeg ik dan?

De heer Van der Meer: Bijvoorbeeld helderheid over het ruimtebeslag waar het over gaat en de financiën.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, volgens mij heeft de wethouder daar ook antwoord op gegeven, als u goed geluisterd heeft. Het ruimtebeslag is niet in beton gegoten. Dat kan ik u hier al bij toezeggen. De financiën is echt de ambtelijke inzet en eventueel de grondprijs, maar dat kan ik niet. Dat gaat het college nu uitwerken en die komen dan met een voorstel, zo begrijp ik hem.

De heer Kleinpaste: Maar voorzitter ...

De voorzitter: Zo heb ik hem begrepen. De heer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Ik vraag mij dan af of er in dit stadium überhaupt een besluit nodig is, of dat het college gewoon met wat er hier gewisseld is aan de slag kan en dat we in een later stadium, als het concreter is, tot besluiten gaan komen.

De voorzitter: Er ligt wel een initiatiefvoorstel. Het initiatiefvoorstel vraagt eigenlijk om gewoon een initiatief te ondersteunen en verder uit te werken. In die zin kan u dit ook zien als een eerste stap.

De heer Heijkoop: Voorzitter, precies, het initiatiefvoorstel is het voorstel. Eigenlijk als u zegt van, zoals we er hier over gesproken hebben, dat we het zo gaan uitwerken, als dat de lijn is, dan is dat hoe we het gaan doen en komen voor de zomer met een eerste uitwerking. Tenminste, als het initiatiefvoorstel het gaat halen in de raad. Maar ik voorzie dat dat wel gaat gebeuren.

De voorzitter: Ik zie daar nog een reactie, maar vanuit de ambtelijke organisatie ...

Mevrouw Smid-Marsman: Wat voorligt op dit moment is de RIB. De raad moet bepalen, want daar zegt het college, wij ... Maar het college zegt hoe ze met het voorstel aan de slag gaan. Dat is inderdaad een procesvoorstel.

De voorzitter: Er ligt een RIB en er ligt een initiatiefvoorstel inderdaad. Eigenlijk, ik heb ze verkeerd geformuleerd. Dan moeten we op ... Op beider zouden we dan moeten hameren. Dan gaan er twee ... En de RIB en de ...

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kleinpaste nog.

De heer Kleinpaste: Ik vind dat toch verwarrend, want een RIB is een raadsinformatiebrief die eigenlijk aangeeft hoe de beleidslijnen van uitgezette kaders vorm krijgt. Als er een RIB ligt, hoeven wij helemaal niks, want die kan voor kennisneming naar de raad. Als het voorstel echt ... Als daar een klap op moet worden gegeven, in formele zin, dan denk ik dat er nog wel wat open eindjes zijn, waardoor ik neig het een bespreekstuk te willen laten zijn. Dat moet ik even terugnemen naar de fractie.

De voorzitter: Dat wordt dan wat lastig, want we moeten nu eventjes hier een beslissing over nemen, volgens mij.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Kruijff.

De heer van der Kruijff: Ik hoor nog maar twee fracties die om een bespreekstuk, bespreking vragen. Onze regels geven aan dat het dan niet hoeft, tenzij een derde zich bij hen voegt.

De voorzitter: Laten we even kijken of er drie fracties zijn die het willen.

De heer Van der Kruijff: Wat mij betreft mag het gehamerd worden en kunnen we de gevraagde inspanning, dat is waar u over besluit, dat is de laatste alinea ... Daarvan hebben we al aangegeven dat het laatste woord Knarrenhofje, dat we dat iets breder zullen formuleren.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er behalve de heer Kleinpaste en Van der Meer nog meer raadsleden, commissieleden die dit op de agenda willen hebben, als bespreekstuk? Nee. Dan concludeer ik dat het een hamerstuk wordt en dat we kennisnemen van de RIB, volgens mij. Dank u wel.

5. Consultatie Actualisatie Groeiagenda 2023

Wordt samen behandeld met agendapunt 6.

6. Raadsinformatiebrief over Groeiagenda 2030 – Monitoringbrief najaar 2022 – Raadsinformatiebrief

Voorzitter: Mevr. Kruger
Commissiegriffier: Mevr. Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dorcht)
Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Okkerse (SP)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter voor Dorcht)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: wethouder T. de Jonge

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Van Broekhoven, mevr. Goutziers-Leidekker, dhr. Leemans, dhr. De Wit

Overige aanwezigen: dhr. Goossensen (portefeuilledirecteur Werkende, Bereikbare en Duurzame stad)

De voorzitter: Voor de fun, nog een keer. Nee, want we zijn al ... Het is 21 uur 39 en we zouden 21 uur 30 beginnen. Nou is de vorige commissie ... Liep ook uit. Was natuurlijk een heel zware commissie. Ik begrijp dat die uitliep. Daarom zullen wij nu iets moeten inlopen. Allemaal heel kort en krachtig. Hoe later op de avond is het ook beter om wat korter en wat compacter te vergaderen als tegen elkaar aan te gaan hangen in ellenlange discussies. Welkom allemaal bij de commissie over de Groeiagenda 2030. We hebben het genoemd een consultatie. Dat heeft te maken met dat we bij het bespreken in november 2022 van het uitvoeringsprogramma 2023, toen gaf de raadscommissie aan speerpunten en input mee te willen geven aan het college, zodra het uitvoeringsprogramma werd verrijkt. Er zijn twee gelegenheden voor deze input gecreëerd, namelijk afgelopen maand in regioverband, op 31 januari in Alblasterdam. Het resultaat van die consultatie is het contourendocument en dat ligt vandaag voor. Ik heb net al gezegd, welkom commissieleden. Ik wil graag even een rondje doen, zodat u zich allen kunt voorstellen. Ook graag aan mijn linkerzijde, de gasten en wethouder en griffier.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De heer Van Broekhoven: Hans van Broekhoeven, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw De Jonge: Tanja de Jonge, wethouder.

De heer Goossensen: Hans Goossensen, portefeuille-directeur.

De heer Okkerse: Mario Okkerse, SP Dordrecht.

De heer Van Dam Timmers: Jan van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks Dordrecht.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos, Partij voor de Dieren.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter voor Dordt.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, VVD.

De voorzitter: Ik zie in de tweede ring ook nog twee mensen zitten die ik graag even wil zien ... Of drie zelfs. Sorry. Kunt u zich ook even voorstellen?

Mevrouw Goutziers-Leidekker: Eveline Goutziers, ambtelijke ondersteuning.

De heer Leemans: Joost Leemans, ambtelijke ondersteuning.

De heer De Wit: Niek de Wit, idem dito, ambtelijke ondersteuning.

De voorzitter: Dank u wel allen. Een forse ambtelijke delegatie aan tafel en in de tweede lijn. Ik wil eerst even het woord geven aan wethouder De Jonge voor een korte introductie voor de start van deze consultatie.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. De stevige ambtelijke ondersteuning is niet omdat ik de heer Burggraaf moet vervangen, maar omdat het gewoon het team is dat hier heel inhoudelijk en procesmatig bij betrokken is geweest en u vanavond hopelijk van veel antwoorden en andere informatie kan voorzien. Ik probeer vanavond wel zo goed mogelijk de vervanging te organiseren. Nou werd al gezegd, in november heeft u al een uitvoeringsprogramma voor 2023 vastgesteld met betrekking tot de Groeiagenda. Deze was beleidsarm, omdat we op dat moment met alle collegevormingen meenden toen nog geen beleidsrijke begroting en programma aan u voor te leggen. Maar we hebben toen wel gezegd, het is ook wel goed om in deze periode tot actualisatie te komen. Dat proces is in gang gezet. Degenen die bij de raadsbijeenkomst 31 januari in Alblasterdam zijn geweest, dat was de opleop om met u van gedachten te wisselen van, wat wilt u meegeven als we het hebben over de herijking en actualisatie van de Groeiagenda? Een Groeiagenda die trouwens van 2030 naar 2040 is gegaan.

Dat heeft ook te maken met alle accentverschuivingen die wij hebben gezien in Nederland, in onze regio, waarvan wij zeggen, dat zouden we graag ook een plek willen geven als we dan toch naar zo'n actualisatie toegaan. We hebben ook gezegd, in Dordrecht willen we ook heel graag nog gewoon even een-op-een met onze raad hierover spreken. Vanavond is het ook aan u om ons nog mee te geven waarvan u zegt van, als dat een plek krijgt in die geactualiseerde Groeiagenda, dan zijn we erg content daarmee. De accentverschuivingen heeft u waarschijnlijk ook in het document al gezien. Belangrijk is van, we willen graag van meer kwantitatieve naar kwalitatieve opgave gaan. We zien dat dat ook wel een tendens is in de maatschappij, maar u heeft het natuurlijk ook in Dordrecht in het politiek akkoord gezien. We geven meer aandacht aan een gezonde en een groene leefomgeving, ook in de Groeiagenda. We hebben ook gezegd van, we merken toch waar we voorheen met verschillende groepen werkten dat daar toch steeds wel overlap is en dat de onderwerpen elkaar raken c.q. beïnvloeden. Ze willen ook veel meer voor integrale aanpak gaan. Ook meer integrale afwegingen van de keuzes die we kunnen maken in het regioverband. We hebben ook gezegd van, als we het dan doen, dan willen we het goed doen. De versterking van de uitvoering hoort daarbij. Samen met u willen we ook eigenlijk meer binnen de regio gaan uitdragen dat we allereerst een hele mooie regio zijn, dat we heel veel kwaliteiten hebben en dat we gewoon een belangrijke functie en positie hebben in een heel ecosysteem wat we hebben. We hebben uw drie vragen al meegegeven op voorhand, waarvan we zeggen, dat zouden wij graag met u willen bespreken. Wellicht heeft u wel hele andere dingen. Daar komen we vanavond wel achter. Maar die vragen, dat zou wat ons betreft leidend voor de discussie zijn. Hoe gaan we nog verder? 7 maart komen de colleges allemaal bij elkaar en ligt er een geactualiseerd contourendocument. Dat gaat doorgroeien naar een nieuwe Groeiagenda 2.0. Dat zullen we in april in de colleges aan de orde stellen. Zal ook weer langs uw raden komen. Dan hopen we eigenlijk eind april met een nieuwe vastgestelde Groeiagenda weer aan de slag te kunnen om de Smart Delta Agenda op te gaan stellen. Voorzitter, even dit ter introductie. Laten we vooral de dialoog met elkaar aangaan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Jonge.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: Ik wil even de drie punten die mevrouw De Jonge al aangegeven heeft ...

De heer Kleinpaste: Ik wilde een punt van orde maken.

De voorzitter: U wilt een punt van orde maken.

De heer Kleinpaste: Maar dat is omdat ik vanavond waarschijnlijk erg traag ben van begrip en de terminologie verwarrend vind. Maar is een consultatie niet een oordeelsvormend gebeuren?

De voorzitter: Een consultatie is wat er nu aangegeven wordt en er kunnen vragen gesteld worden over hoe u vindt en daar ... Aan de hand van de drie vragen die al meegegeven zijn, waar u over na kunt denken. Om zo te komen en genoeg input te geven tot het uitvoeringsprogramma.

De heer Kleinpaste: Dan komt er nog een oordeelsvorming?

De voorzitter: Ik weet niet of er nog een oordeelsvorming komt. Dat beslist de commissie. Dat is, denk ik, aan u of dat nodig is of niet nodig is. We gaan even de drie punten aangeven die ... Goedenavond. We hebben drie punten te bespreken. Mevrouw De Jonge gaf ze al aan. Het eerste punt is, deelt u de in het contourendocument gezamenlijk geformuleerde regionale ambitie? Twee, welke input wilt u nog meegeven aan de collegeleden in het vervolgproces van de actualisatie van de Groeiagenda 2030? Drie, is u helder hoe de lokale Dordtse agenda zich verhoudt tot de regionale agenda? Welke toelichting heeft u extra nodig? Dat is het consultatiemoment, zullen we maar zeggen. Als eerste wil ik eigenlijk vragen, is het u helder hoe de lokale Dordtse agenda zich verhoudt tot de regionale groeiagenda? Wie kan ik daar het woord over geven? Ik zie de heer Van Dam Timmers een beetje moeilijk kijken.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, dank. Dit vind ik best een lastige vraag, omdat je die niet zo een-op-een eenvoudig kan beantwoorden, omdat heel erg natuurlijk de praktische toepassing daarbij van belang is. Er zijn natuurlijk heel veel dingen. Als ik dit stuk zo lees, dan zie je daar heel veel dingen uit ons politiek akkoord in terug, heel veel ambities vind je daar in terug. Maar om die vraag volledig te kunnen beantwoorden, is het natuurlijk uiteindelijk de toepassing die daarbij van belang is. Dan vind ik deze vraag te ingewikkeld om met een ja of nee te beantwoorden. Die kan ik niet zo beantwoorden.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien kunnen we daar zo over in debat en kunt u hem later nog beantwoorden. Wie mag ik vervolgens ... De heer Uysal.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ter verduidelijking heb ik wel behoefte om een aantal vragen te stellen aan de ambtelijke ondersteuning en ook eventueel aan de wethouder. In het document hebben we het over de sociaal-economische sprong. Dat is een van de ambities van de Groeiagenda 2030. Dat komt ook voor in andere gemeentelijke documenten, ook in het politiek akkoord. Maar ik ben wel heel erg benieuwd hoe we daaraan uitleg geven. Zo'n sociaal-economische sprong kunnen we op meerdere manieren interpreteren. We kunnen eigenlijk, heel plat gezegd, zeggen van, als we relatief meer inwoners naar Dordt halen, wat rijkere inwoners naar Dordt halen, dan kunnen we ook onze sociaal-economische positie verhogen. Maar we kunnen ook zeggen van, investeer in de onderste laag van de samenleving, om op die manier de sociaaleconomische positie van onze stad te bevorderen. In dat kader is het ook heel erg belangrijk wat voor soort type banen willen wij hier in Dordrecht creëren? Wat voor soort type huizen willen wij hier in Dordrecht gaan bouwen? Ik ben heel erg benieuwd wat we verstaan onder het begrip sociaaleconomische sprong.

De voorzitter: Helder. Kan iemand daar iets over zeggen?

De heer Goossensen: Ja, is een goede vraag. 2017 hebben we vanuit de regio dat fenomeen van die sociaal-economische sprong benoemd en gezegd, toen begon het over draagvlak voor voorzieningen, denkt u er even aan dat de intercitytreinen hier stoppen? De cultuur, het gymnasium, een aantal voorzieningen die ook draaien op hoger opgeleiden. Die hoger opgeleiden zagen in 2017, die raken we kwijt en die winnen we niet terug op het moment dat ze uit de studentensteden weer ergens gaan landen buiten die studentensteden.

Dat was eigenlijk de start in 2017. We hebben toen in Dordrecht in 2019, toen we met de agenda 2030 begonnen, die combinatie die u noemt vormgegeven, zowel richten op woningbouw, ook voor doelgroepen van buiten de stad, die ook aansluit op type banen wat wij hier in aanbod hebben, gecombineerd met het bieden van kansen voor Dordtenaren op alle niveaus. Kijk ook even in het onderwijs. We zijn met het basisonderwijsprogramma De Glanzende Toekomst 16+ ... Daar hebben die combi gevonden. Eigenlijk hebben we in de regio deal, die we aan de regiokant hebben gemaakt in hetzelfde jaar, hetzelfde gedaan. Daar zie je ook zo'n combi. Het is wel nog steeds een goed punt om scherp te houden wat je precies bedoelt met sociaal-economische sprong, ook in het uitwerken van deze Smart Delta Agenda. Gaan we dat nu weer even in exacte formuleringen geven.

De voorzitter: Is uw vraag of uw opmerking zo genoeg ...

De heer Uysal: Ja, dit is duidelijk. Ik had ook nog een aantal andere vragen over andere kopjes, want het document is geclusterd onder een aantal kopjes, werk en inkomen, bouwen en wonen. Ten aanzien van bouwen en wonen, nu hebben we een smart ... In dit contourendocument zijn een aantal doelstellingen geformuleerd voor 2030 en voor de komende periode. Als het gaat om wonen is de ambitie om ongeveer 20.000 woningen toe te voegen. Wij hebben in onze eigen politiek ook eigen doelen, bijvoorbeeld dertig procent sociale huurwoningen bouwen. Maar ik kan heel weinig nog vanuit het document afleiden wat voor soort type woningen we willen gaan bouwen, in welke sectoren willen we gaan bouwen en hoe rijmt dat met onze eigen doelstellingen die we in ons politiek akkoord hebben geformuleerd?

De voorzitter: Wie is er van het bouwen?

De heer Goossensen: We zijn ook daar weer even terug naar 2017, de start met die gezamenlijke Groeiagenda. We zijn begonnen met getallen. We hebben gezegd 25.000 extra woningen. Waarom? Dat biedt voldoende ruimte om enerzijds de groei die wij in onze regio hebben te bedienen en ook die externe mensen van buiten de regio hier te laten landen. Dat is eigenlijk de basis voor die 25.000. Daar heeft Dordrecht van gezegd, dan pakken wij er 11.000 van. Dat was een hele forse ambitie. Voor de rest zijn een aantal gemeenten daar nog mee aan het stoeien gebleven. Dat moeten we nog wel afmaken. Vervolgens hebben we natuurlijk de doelgroepen-discussie gehad, de sociaal bouw, betaalbaar bouwen en overig. Ook daar hebben we al in de regio veel voorwerk gedaan, maar zullen we nog moeten afronden het gesprek over, wie bouwt nu precies voor welke doelgroepen? We werken al wel goed op om, waar dat mogelijk is, ook subsidies te laten landen. Dat lukt dan vooral in stedelijk gebied. In Zwijndrecht, Dordrecht hebben we forse subsidies gekregen van het Rijk. Dit is wel iets wat we stevig in regie moeten zetten. Dat is een van de opgaven om nu verder in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Een van de vragen van vanavond die voorligt, is het helder hoe de lokale Dordtse agenda zich verhoudt tot het totaal? Daar wilde ik eigenlijk nog een vraag over stellen, want dat is me ergens niet helemaal helder. Wat we natuurlijk zien in dat contourendocument, is juist waar we een soort van overeenstemming hebben.

Daar zie je, daar verdwijnt natuurlijk een beetje de verschillen ook tussen de verschillende woonplaatsen en de ambities die ze hebben. Ik vraag me af, zijn er ook punten die eigenlijk conflicterend zijn met onze eigen agenda?

De heer Goossensen: Kijk, op deze hoofdlijn, op deze punten zitten, ten nazien even van hoe wij als centrumstad erin zitten, geen spannende controversiële punten. Maar op een aantal dossiers liggen er gewoon moeilijke zaken. Pak even de hoogspanningsleidingen bijvoorbeeld, die toch door ons gebied getrokken moeten gaan worden. Daar zie je natuurlijk varianten waarbij een deel van de regio de dans ontspringt en andersom. Dat zijn echt wel moeilijke dossiers. Die ruimtelijke dossiers kunnen af en toe echt ingewikkeld zijn. Hetzelfde is, dat kwam net al even aan de orde, met het sociale deel.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Als ik het document zo lees, dan zie ik heel veel mooie ambities en ook, wat mevrouw Nieuwland ook zegt, onze gemeenschappelijke ambities. Maar er zijn ook een aantal dingen die ik soms mis. Ik vraag me af waar ik die terug moet vinden in ons politiek akkoord. In Dordrecht spreken we bijvoorbeeld ook over wonen voor doelgroepen, zoals bijvoorbeeld de Knarrenhof of voor gezinnen meer in hofjes. We hebben het ook vaak over voorzieningen, bijvoorbeeld in buurten, dat die op niveau blijven. Maar waar zou ik dat moeten terugvinden in dit document of zou dat hier niet in moet staan?

De voorzitter: Ik kijk maar automatisch naar links.

De heer Goossensen: Kijk, op een aantal fronten moet je als gemeente samenspannen op de regionale schaal. Dan heb je met programmeringen, je hebt toch iets van werken, energie, woningbouw, mobiliteit. Ruimtelijke keuzes worden hartstikke belangrijk. Voorzieningen in buurten is echt iets wat je lokaal doet. Dan is het ook logisch dat je niet in zo'n regionale agenda dit soort dingen agendeert.

De voorzitter: Gaat uw gang hoor. Ik kan wel iedere keer zo ... Ik neem aan dat u via de voorzitter spreekt, maar ...

Mevrouw De Jongen: Dank, voorzitter. Gelijk aanvullend daarop. Ik zit zelf ook in de bestuurlijke groep van de Groeiagenda. Hier hebben we ook heel expliciet even met elkaar over gesproken van, wat was de Groeiagenda toen hij ooit begonnen is? Dat was ook puur vanuit sociaal-economische sprong geredeneerd. Daar zijn die vier groepen uit voortgekomen waarvan we zeiden, kijk dat zijn echt de thema's waar je gezamenlijk in kunt optrekken, zodat eenieder daar de bijdrage voor de individuele gemeenten maar ook voor het collectief in ziet. We hebben hier ook best wel even doorgesproken, wat kun je allemaal gezamenlijk doen en hoort dat dan in die Groeiagenda of is het iets wat je ook gewoon met elkaar kunt gaan bespreken? We hebben uiteindelijk gezegd, we willen het eigenlijk heel scherp gecombineerd houden aan die sociaal-economische sprong. Vandaar dat ook de groepen niet al te uitgebreid zijn. We hebben ook best nog wel een hele discussie gehad, moet je een klimaatadaptatie bijvoorbeeld wel apart of niet apart benoemen? Daar hebben we uiteindelijk wel bijvoorbeeld net gezegd van, wacht even, maar als er iets aan de hand is, dan gaat dat gelijk de hele regio aan. Het zou bijzonder zijn. Het heeft ook gelijk impact op de ruimte en op de ruimtelijke kwaliteit.

Maar we hebben bewust gezegd, bijvoorbeeld de recreatie, ook zo'n voorbeeld wat voorbijkwam, dat moeten we misschien echt wel met elkaar bespreken van, hoe kijken we naar recreatie in de hele Drechtsteden, in de hele regio? Maar dat is niet iets wat hier ook echt om ruimte vraagt, in eerste instantie en wat we echt via deze agenda willen laten lopen. We hebben inderdaad best nog wel even gestoeid van accentverschuivingen. Er zijn er een paar, die zijn geland, omdat we in de actualiteit zien van, daar moeten we elkaar echt ook op gaan vinden. Sommigen hebben we gezegd, die laten we nog los, maar we weten elkaar wel te vinden als het nodig is.

De heer Van Dam Timmers: Dan toch nog even aanvullend. In mijn beleving zijn voorzieningen juist wel een ruimtelijk verhaal eigenlijk. Als je je ambities hierop zet, dat betekent dat die dingen toch meer naar de achtergrond schuiven, als je het hebt over sportvoorzieningen bijvoorbeeld of als je het hebt over zorgvoorzieningen, supermarkten in buurten. Zie ik dat dan verkeerd dat dat niet concurrerende voorzieningen zijn in diezelfde gebieden en dat dat je ambities wel kan raken? Dan begrijp ik niet zo goed, als je je focus legt op kwalitatieve benadering, dan gaat het toch juist over dit soort dingen of moet ik dat anders lezen?

De heer Goossensen: De gang van kwantiteit naar kwaliteit zit hem met name op die aantallen, bijvoorbeeld ook voor arbeidsplaatsen. We wilden ook 30.000 arbeidsplaatsen. Hebben we 10.000 van gerealiseerd. Echt een groot aantal. Daarvan hebben we gezegd, het gaat nu eigenlijk om kwaliteit van die banen. Niet zozeer om hoe we al de banen tellen, maar dat vaste contract. Hebben die mensen ontwikkelkansen. Zitten in de verduurzaming waar wij graag naartoe willen. Om maar eens wat te noemen en op de woningbouw. Ook de kwaliteit van, wat zoek je nu ... Welke doelgroepen wil je bedienen? Als we kijken even ... U noemt even het voorbeeld van de supermarkten. Daar weet Niek de Wit alles van. Die houdt zich met de wijkwinkelcentra bezig. Daar zijn we natuurlijk lokaal hier druk mee bezig. Misschien kan Niek het aanvullen. Wij zijn regionaal druk bezig bijvoorbeeld wel met kantoorontwikkeling. Dat is echt weer een regionaal thema.

De heer De Wit: Volgens mij heeft ...

De voorzitter: Ik zie in tweede linie al inderdaad ... Gaat uw gang. Sorry.

De heer De Wit: Sorry, inderdaad, ik drukte al even de microfoon aan.

De voorzitter: Helemaal prima.

De heer De Wit: Volgens mij heeft elke voorzieningentype zijn eigen schaal. Pak inderdaad even de supermarkten. Dat is gewoon echt een wijkgerichte schaal, die je daar te benaderen hebt. Wij hebben wel met elkaar op het vlak van bedrijventerreinen, op het vlak van kantoren en op het vlak van detailhandelsbeleid een regionale programmering, om vraag en aanbod met elkaar in balans te houden. Duidelijke locaties ook te benoemen. Maar detailhandel vind ik echt, even los van de binnenstad, de top van onze detailhandelsstructuur, maar de wijkwinkelcentra is eigenlijk gewoon een lokale afweging, ook een lokale voorziening. Dat heeft zijn eigen schaal. Maar op kantoren zeggen we wel, dit zijn de plekken waar we nog groei zien. Dat is met name de Spoorzone. Goed bereikbare plekken, ov-bereikbaarheid en dergelijke. Daar maak je soms ook wel harde ruimtelijke keuzes in.

Wij willen geen kantoorontwikkeling op solidaire plekken. Op bedrijventerrein idem dito. Ook daar hebben we een vraag en aanbod met elkaar in balans te houden en ook regionale afspraken met elkaar over te maken. Ook de provincie eist dat. Je zal het ook uiteindelijk in je ruimtelijke procedure altijd moeten kunnen beladden. Je moet ook altijd aantonen of dit de juiste plek is en of die uitbreiding ook kan op die locatie. Dat een beetje als Elk voorziening heeft volgens mij zijn eigen schaal. Maar nogmaals, wijkvoorzieningen of supermarkten is toch wel een lokale afweging die je te maken hebt, maar wel vanuit een regionaal beleid, die we met elkaar formuleren.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een aanvulling.

De heer Van Broekhoven: Misschien dat ik nog even mag aanvullen. Je hebt natuurlijk ook grootstedelijke voorzieningen, zoals het Leerpark, Sportboulevard. Dat zijn lokale Dordtse voorzieningen met een regionale impact.

De voorzitter: Dank u wel. Wie mag ik het ... De heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank, voorzitter. Ik had een vraag over de energietransitie. Daar staat natuurlijk in wat er ook in de RES staat, die 0,37 terrawatt uur duurzame energie. Dat is 1,1 procent van de nationale opgave. De nationale opgave gaat uit van Nederland klimaatneutraal in 2050. In Dordrecht hebben we de ambitie bijgesteld naar 2040. Wat betekent dat voor deze ambitie? Moet die niet aangescherpt worden om 2040 te halen voor Dordrecht? Daarnaast ben ik ook heel erg benieuwd, hoe gaan we dat doen? Want als je kijkt naar wat er op dit moment allemaal gebeurt, dan liggen we nog niet op koers. Daar zou ik graag wat over willen horen.

De voorzitter: Wie? Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Als vervanger, maar dan toch ook nog portefeuillehouder duurzaamheid. Ik kijk even zo of we het allemaal verteld hebben. Dordrecht heeft inderdaad de versnelling ingezet. De eerste sessie die we daar op regioniveau al over hebben gehouden, was druk bezocht. Toen heeft collega Leemans daar ook onze presentatie gegeven, want men kijkt halsreikend wat wij gaan doen. Ze willen eigenlijk gewoon meedoen. We hebben hier nog gezegd, hier volgen we de landelijke afspraken, zodat de anderen gewoon ook netjes binnen hun eigen akkoorden kunnen volgen. Maar voor Dordrecht betekent dat, dat is even zo'n lokale agenda die je afstemt met de regionale. Wij gaan gewoon voor de versnelling en intensivering. Maar dat moeten we natuurlijk wel in afstemming doen met, want we zitten wel in een energiesysteem met ze. Daar maken we eigenlijk de knip van, wat is nou het totale energiesysteem wat de Drechtsteden nodig heeft en welk deel wij als Dordrecht daarvan willen gaan inzetten? Dat regelen we lokaal. We hopen eigenlijk wel dat ze gewoon bij ons aan gaan sluiten, want dat zou natuurlijk het mooiste zijn. Maar goed, in dit geval hoeft het elkaar niet te bijten. Maar we hebben wel uitgesproken naar elkaar wel het goede gesprek steeds met elkaar hierover. Ik begrijp natuurlijk andersom ook wel, dat als zij zien dat wij ... Dat gaat hun kant op komen binnenkort, dat wij zeggen, we willen toch echt meer aansluiting op het warmtenet. Het warmtenet ook van het Drechtsteden. Dan moeten we wel goed met elkaar in overleg zijn, want ... Ik kijk even of de heer Leemans nog iets wil aanvullen. Nee?

De heer Den Hartog: Toch nog even een aanvullende vraag. Vooral ook dan de vraag van, hoe gaan we dat bereiken? De gemeente Dordrecht zet veel in op zonne-energie. Ik heb zoeven ook eerder een commissie erover gehad, over zon op dak in het 19e Eeuwse Schil. Het is ook heel duidelijk dat dat niet alleen dat doel kan bereiken. Dan moeten we ook kijken naar andere soorten duurzame energie en waar wordt aan gedacht?

Mevrouw De jonge: Vandaag hebben we in het college de doorstartnotitie energietransitie vastgesteld. Die komt uw kant op. Daarin geven we inderdaad een doorkijk van, hoe gaan we in Dordrecht de intensivering en de versnelling ook op opwek met elkaar weer bespreken en kijken hoe gaan we het realiseren? Parallel loopt ook nog dat we in het kader van de voortgang van de onze regionale energiestrategieën ook gaan kijken van, hoe staan we ervoor? Wat we daar afgesproken hebben, gaan we dat met elkaar redden? Ook dat heeft dan weer zijn weerslag in onze aanpak van hoeveel we nog moeten gaan opwekken. Waarbij ik altijd wel zeg van, ik kijk naar dit eiland. Ik denk dat de totale behoefte niet helemaal door onze eigen opwek zal worden gedekt. We blijven ook nog steeds een uitdaging hebben die we met elkaar moeten bespreken van, hoe ziet dat ... Kom ik weer op hetzelfde. Hoe ziet dat energiesysteem eruit, waardoor we er toch voor kunnen zorgen dat we wel energieneutraal worden?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Heel even aanvullend. Als ik het dan goed begrijp, uit wat ik hier lees, dan staat dat eigenlijk allemaal nog best wel heel erg in de kinderschoenen en kunnen we ... De plannen die er nu zijn, dan zijn we nog niet echt op koers. Is dat een goede constatering of zie ik het dan verkeerd?

Mevrouw De Jonge: U bedoelt dan als regio of als Dordrecht? Want het maakt het nu een beetje moeilijk.

De heer Van Dam Timmers: Als Dordrecht.

Mevrouw De Jonge: We hebben het hier over de Groeiagenda van de Drechtsteden, van de hele regio. Wilde ik ook net zeggen, er komt een doorstartnotitie van de energietransitie. Daar kunt u ook zien hoe we op schema liggen. Snel daarna komt de startnotitie klimaatneutraal, waar we u helemaal mee gaan nemen in de Dordtse plannen, om te laten zien hoe we dat kunnen gaan doen. Als u het goed vindt, zou ik die even willen parkeren. Dan gaan we hopelijk binnen een maand echt wel het gesprek met elkaar over hebben, hoe wij denken dat toch te kunnen gaan realiseren. Los daarvan even dan deze Groeiagenda ook op energie daar aanhakend om toch zoveel mogelijk ook via de regio te kunnen organiseren.

De voorzitter: Even eerst het woord aan de heer Den Heijer, want de Dordtse VVD hebben we nog niet gehoord.

De heer Den Heijer: Maar hij is er wel. Ik zit eigenlijk zelf een beetje met dezelfde verwarring als mijnheer van Gewoon Dordt, die inmiddels niet meer aanwezig is. Ik zou eigenlijk, ik heb het net even onder elkaar gezet, gewoon ook een reactie willen geven op wat er voorligt. Ik heb zelf ook nog wat aanvullende vragen. Ik ga een aantal vragen achter elkaar opsommen. Het zullen er wat meer zijn dan steeds een enkele vraag. Dan de Groeiagenda.

Groeiagenda is wat mij betreft, al sinds dat we daarmee begonnen zijn in de regio, echt stuk vooruitgang. Het is ook het bundelen van opgaven. We zijn ontzettend blij dat dat ook wel zijn vruchten afgeworpen heeft. Even praktisch gezien, we zien het ook gewoon als een soort muntjesmachine. Als je de krachten ook bundelt, kun je ook veel makkelijker een vuist maken naar medeoverheden en cofinanciering regelen. Dat is gewoon hartstikke positief. Wat ik in dit gesprek tegenkom, is dat we het natuurlijk met elkaar op heel veel punten eens zijn. Maar waar het natuurlijk een beetje pijn doet, waar de schoen wringt, is op de punten waar we het natuurlijk niet met elkaar eens zijn.

De voorzitter: De heer Den Heijer, dan ga ik u toch eventjes onderbreken, want ...

De heer Den Heijer: Maar ik heb nu mijn punten die ik in ga brengen.

De voorzitter: Want het gaat even ... Maar ik wil toch even ... We hebben het over consultatie, oordeelvormend. U geeft al een bepaald oordeel mee.

De heer Den Heijer: Helemaal niet. Ik vind het gewoon heel mooi stuk.

De voorzitter: Dat is dan ... Dan heb ik u hiermee toch iets uitgelokt. Maar het gaat meer ... Het gaat nu echt om ...

De heer Den Heijer: Voorzitter, even voor de orde dan. Dan moet het college niet zo'n stuk naar ons toesturen met die vragen die erbij gesteld zijn. Die vragen zijn aan mij gesteld. Ik wil daar nu een reactie op geven en anders sluit ik gewoon bij mijnheer Kleinpaste aan. Dan ga ik ook lekker aan het bier. Weet je, we zitten hier voor een doel of we zitten hier niet voor een doel.

De voorzitter: ik vind dit echt ... Sorry hoor, maar ik vind echt gewoon uitspraken en ook dat net al weglopen, vind ik zo, laat ik het maar gewoon plat zeggen, maar kinderachtig.

De heer Den Heijer: Maar mag ik even de punten meegeven dan?

De voorzitter: Ik vind het prima. Gaat u uw punten maar maken, alstublieft.

De heer Den Heijer: Ik snap wat u wil, maar ik denk dat het nuttig is als we het bundelen ook allemaal en niet los steeds allemaal vragen doen. Kunnen we het ook sneller en efficiënter doorlopen. Dan zijn we daarna ook klaar.

De voorzitter: Dat is uw opvatting van hoe het gaat. Ik dacht dat het zo wel aardig ging. Mensen stellen hun vragen en er werd meteen een antwoord op gegeven. Prima.

De heer Den Heijer: Wat u wilt.

De voorzitter: U wil het anders doen. Noemt u uw punten en dan kan daar antwoord op gegeven worden.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Focus op de doelen, dat dreigt een beetje minder te worden als ik de stukken zo lees. Het zit hem met name niet zozeer dat je de doelen loslaat, maar je stapelt met je doelen, er komen doelen bij. Ik ben benieuwd hoe we de doelen, de focus daarop gaan behouden. Je ziet, naast dat je stapelt, ook dat de doelen elkaar gaan raken, want wat vinden we dan belangrijker? We hebben bereikbaarheid. Maar bereikbaarheid raakt ook groen. Daar moeten uiteindelijk keuzes in gemaakt worden. Die keuze zie ik in dit stuk niet terug. Dan hebben we het ook over de accentverschuivingen. Dan vraag ik me af, dan zie ik staan dat het welzijn van mensen bij de sociaal-economische schaa sprong aandacht verdient. Is dit een accentverschuiving of gaan we gewoon het echt anders doen? Ik ben benieuwd hoe daarnaar gekeken wordt. Ook het woord integraal kunnen we inmiddels een sticker van maken. Dat kunnen we echt overal opplakken. Ik vroeg me af, wat bedoelen we dan met een integrale aanpak? We laten de inhoudelijke opgave los, maar wat vinden we belangrijk? Die inhoudelijke opgave of gaan we de opgave gewoon weer verder verspreiden? Misschien zou dat ook wat kracht kunnen missen en de realisatiekracht versterken. Is daar aanvullende ambtelijke capaciteit op nodig? Hoe verhoudt dat zich tot onze stad? Zie ik ook een verschuiving van kwalitatieve doelstelling naar een kwalitatieve baan. Ik zie dat niet precies het verschil. Waar kiezen we voor? Gaan we die doelstelling van die 30.000 realiseren of willen we nu echt sec gaan voor kwalitatieve banen, want dat is namelijk een wezenlijk verschil in je opgave die je daarmee hebt, al dan niet integraal. Het laatste punt is over de instrumenten die we in kunnen zetten met onze partners om te sturen op de realisatie. Hoe kunnen we daar dan op sturen? Hoe kunnen we ook onze partners daaraan houden om hetzelfde te doen? Want ik snap ook eigenlijk het ongeduld bij anderen van, als we dat hier dan doen, hoe zou dat dan ook zich naar andere gemeentes, waar we dit samen mee oppakken, kunnen verhouden? Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Den Heijer. Aardig wat vraagjes. Wie begint daar met bijvoorbeeld de focus op de doelen? Hoe houden we deze focus? Als we gaan stapelen, hoe raken die elkaar?

De heer Goossensen: Ik denk dat het een goed punt is wat de heer Den Heijer maakt. We zijn natuurlijk vrolijk begonnen, toen we na de crisis echt weer een herstart moesten maken. Toen moesten we de ontwikkeling aan het rollen krijgen met aantallen woningen, aantallen banen. De systemsprong op het ov, zeiden we toen. Denk maar even meer ov, meer fietsen. Als je daarmee aan de gang gaat, dat hebben we natuurlijk ook in de stad gemerkt, dan moet je dingen wel goed gaan regelen. Dan krijg je natuurlijk een discussie over doelgroepen, dan krijg je een discussie over het type banen, over het meekoppelen van kwaliteitsdoelen op het gebied van groenontwikkeling en zo. Ik snap heel goed dat u zegt, maar hoe zorgen we niet dat we alles weer aan anders gaan koppelen? Ik denk dat het logisch is dat je onder het kopje van kwantiteit naar kwaliteit ook die kwaliteiten, wat moet het opbrengen, goed meeneemt. Specifiek even uw vraag over die banen. We hebben van die 30.000 banen nu 10.000 extra banen gerealiseerd. Is hartstikke mooi. Nu, met de huidige krapte op de arbeidsmarkt, gaan wij vooral voor het gesprek over de kwaliteit van die banen. Kijk even naar de volgende fase op het DistriPark. We zijn hartstikke best trots op hoe dat de eerste fase gelopen is. Maar als ik nu zelf kijk, ik was bij de opening van DHL, zo'n pakjesbedrijf. Even horen wat voor type banen dat nu zijn. Zijn dat banen met redelijk veel vaste contracten, ontwikkelkansen voor mensen? Dat is wel nu het vraagstuk. Als u dan zegt, maar hebben we dan die 30.000 losgelaten?

Nee, want Niek de Wit, niet net al even het woord had, kijkt natuurlijk nu wel dat we voldoende ruimte in Dordrecht en in de regio ook houden voor banen in de toekomst. Als die regio natuurlijk doorgroeit naar 300.000-plus inwoners, moet je naar verhouding ook wel in banen gaan meegroeien. Zo moet u het ongeveer zien. Die integraliteit, dat is een rotwoord, ben ik helemaal met u een, maar als je ook kijkt, pak even onze Spoorzone-ontwikkeling, dan is het ook noodzakelijk dat je vanuit die doelen op het gebied van wonen en banen en die ov en die kwaliteitskant, dat je dingen wel bij elkaar brengt. Ik zie vanuit die verschillende kolommen, ook in dit regioplan, dingen wel. Hetzelfde geldt voor de oeverontwikkeling. Daar hebben we ook een plan opgetrokken, regiodeal. Daar zie je dit soort ambities weer aan elkaar verbonden worden op specifieke plekken.

De voorzitter: Dan hadden we ook nog de vraag instrumenten sturen, ik heb het maar even zo opgeschreven hoor, op de realisatie, hoe houden we onze partners erbij betrokken? Wie gaat er over de realisatie en de partners erbij houden?

De heer Goossensen: We hebben gelukkig veel partners op de lokale schaal om dingen uit te voeren. Als wij ontwikkelen, met ontwikkelende partijen, corporaties, partijen met wie we over het fietsen nadenken, et cetera, dat doen we gelukkig heel veel met lokale partners. Er zijn ook partners, neem eventjes partijen in de duurzaamheidshoek, een HVC, ook weer diezelfde corporaties, het onderwijsveld, waarmee je op de regionale schaal hartstikke goede afspraken kan maken. Dat schakelen met sommige partijen, een goed plan trekken op de regioschaal ... Als HVC zijn ontwikkelingen wil afstemmen, is het heel goed dat je als gemeente ook samenspannt over hoe het gaat. Hetzelfde geldt voor corporaties, hetzelfde geldt ook voor mbo-, hbo-onderwijs. Maar gelukkig kunnen we ontzettend veel dingen doen op de lokale schaal. Daar voer je dingen uit. De regio, dat is echt een keus geweest, die hoeft niet een vorm van doorzettingsmacht te hebben om dingen te realiseren. We hebben gezegd, we doen het gemeentelijk, het overheidswerk van onderop, vanuit de gemeente, verlengd lokaal bestuur. Realisatiekracht moet bij gemeenten zitten. Waar er in uitvoering gewerkt wordt, zie je meer gemeenten samen opwerken, bijvoorbeeld wij met Zwijndrecht in Spoorzone-uitvoering, dan dat we die regio daarop willen hebben. De randvoorwaarden om die dingen goed uitvoerbaar te krijgen, die zit wel bij een aantal regiotaken. Daar zijn we heel scherp op, wat onze collega Hans van Broekhoven, sorry, altijd zegt van, laten we zorgen dat de dingen die echt regionaal moeten gebeuren, die we echt met elkaar moeten doen, dat die goed bij de regio worden belegd. Daar hebben onze partners, die regionaal werken, het meest aan.

De voorzitter: Maar natuurlijk, mijnheer Den Heijer, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me nog af, want het is natuurlijk weer een hele ... We hebben heel veel jaren achter de rug. Dat nodigt ook uit om juist weer extra dingen toe te voegen. U zegt van, je moet dat integraal bij elkaar pakken, want je moet ook verschil in werk, wonen, mobiliteit ... Dat komt in die grote uitdagingen gewoon ... Zit dat daar gewoon in besloten. Maar hoe vindt dan daarbinnen die weging plaats, wat dan voorkeur geniet en wat we daarin het belangrijkste vinden? Wie is daar dan in aan zet? Is dat dan de regio, is dat het college of gaat het ook langs ons als raad, omdat wij daar natuurlijk ook wel zeggenschap over hebben.

De voorzitter: Een mooie vraag. Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dat is zeker een mooie vraag. Kijk, het simpele antwoord is, er is niets meer besluitvormende organen in de regio. Het kan niet anders dan wat er op regioniveau met elkaar afgesproken wordt, dat dat altijd via college naar een raad gaat en dat de zeven raden met elkaar moeten instemmen eigenlijk met dezelfde documenten. Dat is best een uitdaging natuurlijk, want overal kan er geamendeerd worden op wat we als bestuurders misschien dachten heel erg leuk met elkaar te gaan doen. Maar zo werkt het vanuit de besluitvorming. Natuurlijk willen we dat zo goed mogelijk allemaal op elkaar afstemmen, maar daar zit nog steeds de lokale inbreng. Hoe maak je die afweging? We proberen natuurlijk tussen de pijlers echt heel veel overleg te hebben. Sterker nog, we hebben ook gezegd van, in het overleg komen extra bestuurders die ook voor gaat zorgen. Toevallig is er één bestuurder die in alle vier de groepen zit en straks in vijf dan, als deze nieuwe erbij komt. We hebben ook die persoon eigenlijk de opdracht gegeven om een soort linking pin ... Sommigen noemen het de breinaald erdoorheen, of weet ik veel wat ze het noemen. Satéprikker, die. Om juist ook ervoor te zorgen, wat wordt er in die verschillende pijlers besproken? Is dat in lijn met elkaar? Ik kan alleen uit mijn ervaring vanuit energiegroepen spreken. Daar hebben we ook gezegd van, kijk, bouwen moet eigenlijk verantwoordelijk zijn voor de energie in het bouwproject. Daar moeten we eigenlijk niet over willen gaan. Maar wij moeten wel kunnen aangeven vanuit de energiesysteem en de grote transitie die we willen hebben, wat zijn eigenlijk misschien faciliterende voorwaarden, randvoorwaarden vanuit de energie die wij aan bouwen willen meegeven van, daarbinnen zou het heel fijn zijn als jullie de ontwikkelingen doen, want dan hebben we de win-win voor alle opgaven die we hebben. Zo schakelen we daartussen. Want ondertussen vragen zij natuurlijk aan ons weer van, we moeten ook nog mobiliteit in die wijk hebben en jullie willen all electric en beste groep energie, gaan jullie eens even de lobby doen om te kijken hoe we in de Drechtsteden dat voor elkaar kunnen gaan krijgen, dat er geen net congestie gaat ontstaan en dat we de slimme innovaties ook misschien in onze regio kunnen gaan toepassen. Zo is ook een beetje de wisselwerking om de overwegingen te kunnen gaan maken.

De voorzitter: Helder. Voldoende beantwoord. Mijnheer Uysal.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ik kom toch weer even met een losse vraag. Maar ik zit nog een beetje in mijn maag met de lokale arbeidsmarkt. U heeft daar net ook iets over gezegd. Maar in het kader van werk en economie, we hebben inderdaad die switch gemaakt maakt van die kwantitatieve groei van 30.000 banen naar kwalitatieve groei van werkgelegenheid. Maar ik vraag me toch af wat we daaronder moeten verstaan. U zei net ook al van, ontwikkelkansen en vaste contracten en dat soort zaken. Maar ik ben ook heel erg benieuwd, kunnen wij daaronder ook verstaan of dat ook in verhouding staat tot de behoefte van nu en de economie van de toekomst en duurzaamheid en circulariteit en noem het maar op? Is dat hetzelfde? Kunnen we dat onder dat begrip verstaan, kwalitatieve groei van werkgelegenheid?

De heer Goossensen: Laat ik even beginnen. Dan grijp maar in als ... Kijk, u noemt een paar termen even naast elkaar. Ik zal er even op ingaan. Die arbeidsmarkt is hartstikke dynamisch. We zitten nu in een hele krappe arbeidsmarkt. Dat betekent dat we enerzijds alles doen om, waar er nog potentieel zit, potentieel is het mooie modewoord, om dat in te zetten. Schoolverlaters, mensen die om wat voor redenen thuiszitten, maar ook mensen die bij bedrijven zitten waar het even minder gaat, wat anders willen en misschien wel helemaal van sector willen skippen. Dat is nu een actuele opgave.

Die gaan we zeker vanuit het lokale inzetten, maar mijn verwachting is, dat zitten hem bij werken, dat we dat op regionale schaal ook een uitrol geven. Er zijn ook nog ontwikkelingen die in het toekomstperspectief zitten. Het verduurzamen bijvoorbeeld in de economie. Dat is meer een iets langere termijn opgave. We zijn ook bezig met circulaire principes, in de bouw, als we kijken naar onze zeehaven, et cetera. Dat is meer een kwestie van, waar de mogelijkheden zich voordoen, vooral nu in dingen in actie zetten. We hopen natuurlijk op meer handvatten vanuit het Rijk, zodat we dat steeds steviger vorm kunnen geven. Enerzijds dingen die heel conjunctuurgevoelig zijn snel bijstellen op wat er nodig is. Anderzijds het ontwikkelpad, vooral richting het verduurzamen, steeds steviger aanzetten wanneer we ook echt vanuit stad en regio gas kunnen geven. Ik denk dat dat voor nu het verhaal is vanuit werk en economie.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers nog.

De heer Van Dam Timmers: Dank. Heel even daarbij aansluitend. Dan gaat het ook over die kwalitatieve werkgelegenheid, gaat het ook over lobby en wat voor bedrijven trek je hierheen? Gaat het dan ook om overheidsdiensten? We hadden ooit een belastingkantoor. Al dat soort vraagstukken. Is dat ook een regionale opgave of gaat elke gemeente daar toch weer voor zichzelf?

De heer Goossensen: We proberen natuurlijk lobby als het gaat om, wat willen we graag van het Rijk en van de provincie? Dan kan het ook gaan om dit soort Rijksinstituten. We hebben ook Rijkswaterstaat hier zitten en het kantongerecht. Maar wij proberen wel met één mond te spreken. Dat lukt bijna altijd. Soms dan moeten we zeggen, agree tot disagree, maar dan zijn we er transparant over. Maar we hebben wel als Drechtsteden gemeenten met elkaar de afspraak dat we niet van elkaar los naar het provinciehuis rennen of naar departementen en onze lobby, ons verhaal ... Dat is ook het leuke, dat wij al zes jaar lang in dezelfde route zitten en dat we onze agenda wel verbreden. Wordt ook steeds herkenbaarder. Dat werkt natuurlijk, omdat mensen graag ook een beetje vastigheid willen voelen. Dat we niet elk jaar met iets anders aan komen zetten. Vanuit ons basisverhaal komen we natuurlijk telkens weer tot nieuwe proposities. Om eens wat gekst te noemen, de TU Delft kijkt nu of ze buiten Delft ook uitbreiding moeten vinden, want ze kijken naar steeds grotere aantallen studenten. We hebben natuurlijk heel veel grote bedrijven in de regio, die intensief contact hebben met de TU Delft, op het gebied van onderwijs en onderzoek. Natuurlijk kijken we dan met de TU en met andere partijen binnen de provincie of dat ook een verbinding met Dordrecht zou kunnen krijgen.

De voorzitter: Wie heeft er nog een consulterende vraag? Ik durf bijna het woord niet uit te spreken. Als dat niet het geval... Mevrouw Nieuwland nog.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Het is niet helemaal een vraag. Ik denk dat ik ook nog steeds worstel met wat nu van ons verwacht wordt. Want in het kader van, welke input wilt u nog meegeven, wil ik graag nog een puntje maken op het gebied van mobiliteit. Daar staan volgens mij mooie punten tussen over waar we allemaal aan gaan werken. Maar wat ik een beetje mis is ook, hoe krijg je mensen mee in die verandering? Meer de ontwikkeling van gedrag, daar zie ik helemaal niks van tussen staan. Misschien is dat een puntje wat hier ook nog een plekje in verdient.

De heer Goossensen: Ik kan daar ... Als u het goed vindt? We hebben de afgelopen jaren echt energie gestoken vanuit de regio om met bedrijven in contact te zijn over, wat kunnen jullie doen om te zorgen dat jullie werknemers meer de fiets pakken, minder voor korte stukjes de auto? Bij de werkzaamheden aan de N3 was echt succesvol. Want was het op een gegeven moment ook noodzaak om met alternatieven te komen. Zie je best dat die shift of die verandering van mobiliteit wel zin heeft. We merken ook wel dat nu we lokaal met onze mobiliteitsagenda aan de gang gaan, op dit moment wordt de startnotitie voor mobiliteit in een andere zaal besproken, dat je lokaal nog meer kracht natuurlijk kan zetten op hoe je discussie aangaat over stappen en trappen en ov versus gebruik van je privéauto. Het lokale zal altijd steviger ingezet worden en het regionale zal daar aanvullend op zijn.

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer stak nog zijn hand op om iets mee te geven of om nog iets te vragen.

De heer Den Heijer: Ik had nog een verduidelijkingsvraag. Onze focus verschuift daarbij echter naar thema's als brede welvaart, het welzijn van mensen met bijbehorende kwalitatieve en sociaal-maatschappelijke opgaven, zie ik in dit stuk staan. Dat is de eerste accentverschuiving waar dit stuk over schrijft. Wat bedoelen we daarmee? Is dat iets wat u zegt bijvoorbeeld van, we kiezen voor het welzijn van mensen, langdurige contracten in plaats van kortdurende contracten? Is dat het welzijn van mensen, in het kader van sociaal-economische schaa sprong?

De voorzitter: Mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Ik begin gewoon en dan vullen ze het wel aan. We zijn op dit moment met deze zelfde samenstelling ook aan het kijken, de sociaal-economische sprong, hoe vullen we die in binnen de Drechtsteden? Ook daar kijken we weer vanuit de vier pijlers van, wat zijn de aspecten waarvan wij zeggen, dat vinden wij ook echt onderdeel zijn van de sociaal-economische sprong. De brede welvaart is natuurlijk nogal een buzzword geworden eigenlijk. Vorige week mocht ik bij de presentatie van Rabobank zijn, die onderzoek heeft gedaan ook naar de sociaal-economische positie in de regio. Die gebruikt dan ook ineens het woord brede welvaart. Dan zie je dat er heel veel onder valt, want het gaat zowel over de wat hardere dingen als de hele zachte dingen. Wij hebben hier gekozen dat we zeggen van, wij willen wel vanuit die brede welvaart gaan kijken, maar wel dan, wat is het effect van onze pijlers op de brede welvaart? We gaan het niet helemaal breed trekken. Sociaal gaan we hier echt niet bij doen, want daar hebben we al onze sociale dienst, waar we met zijn allen inzitten. We hebben gezegd van, een stukje van die brede welvaart, dat is inderdaad banen, dat is wonen, dat is de mobiliteit, eigenlijk de pijlers die wij hebben, dat zijn echt de zaken waarvan we in dit verband zeggen, daar willen wij dan de brede welvaart. Zie het als dat we de mensen die hier leven willen houden en die een goed leven willen geven. Dat even heel simpel geredeneerd. Dat we de voorziening ook willen hebben om te kunnen zeggen van, bedrijven, vestig je hier. We zijn aantrekkelijk om ook uit buiten onze regio misschien werknemers. Dan komt de mobiliteit bijvoorbeeld weer om de hoek kijken. Zo hebben we voor dit document de brede welvaart ingevuld.

De voorzitter: Dan wil ik het hierbij afronden, want ik zie niemand meer die nog iets wil toevoegen. Mijnheer Van Dam Timmers, vooruit dan maar.

De heer Van Dam Timmers: Toch nog één ding. Ik twijfelde heel erg. Dat zit hem toch in mobiliteit. Wat ik soms ingewikkeld vind, mevrouw Nieuwland gaf het ook al aan, we werken hier altijd met mooie principes, mooie taal, dingen die heel goed en mooi staan opgeschreven. Maar is het niet, dat vraag ik me toch sterk af, ook rondom het stompprincipe en ook als ik even dan naar mijn persoonlijke situatie kijk, met kinderen en ook andere mensen die ik goed ken. Dan zie ik dit als wishful thinking ten opzichte van de keuzes die mensen zelf maken en waar ze zelf gaan wonen. Voor een deel van de mensen in de binnenstad past dit heel goed. Maar als je kijkt naar de iets verdere wijken, willen mensen gewoon een auto voor de deur. Ik zie nog niet helemaal in, ook niet op basis van dit document, dat dat binnen afzienbare tijd gaat veranderen.

De voorzitter: Het is ook weer een mening van, ik zie niet dat dat binnenkort gaat veranderen. Maar het is meer de vraag van, waar kan ik zoiets terugvinden? Wie kan daar een antwoord op geven?

De heer Goossensen: Het is natuurlijk evident dat daar waar je met stappen, trappen en ov goede alternatieven kunt organiseren voor gebruik van je privéauto, dat het makkelijk is Pak in onze Spoorzone, de bouwen rondom de ov-kernen, binnenstedelijk kun je daar forse verandering in organiseren. Dat zie je alle gemeenten, alle steden van redelijke omvang en goed ov doen. In buitenwijken zie je natuurlijk wel dat mensen, waar ze twee auto's hebben, tegenwoordig kiezen voor één auto plus een bakfiets of een deelauto-abonnement et cetera. Je ziet ook wel daar dat bijvoorbeeld investeringen in fietsinfra, kijk ook wat je tegenwoordig met een elektrische fiets aan bereik hebt, dat je meters kan maken. Maar er is echt wel een verschil tussen die binnenstedelijke plekken, dicht bij het ov en plekken, inderdaad zoals u aangeeft, wat verder van de binnenstad. Daar zul je een ander stomppatroon zien, maar daar zie je wel ruimte voor ontwikkeling.

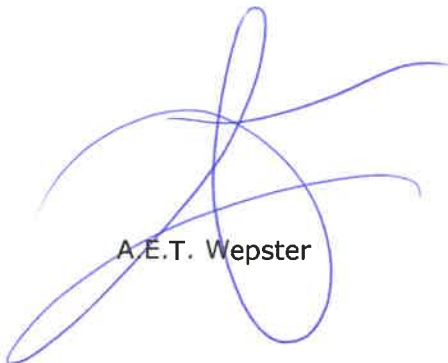
Mevrouw De Jonge: Aanvullend wel een voorbeeld, waar we het over gehad hebben. Voor de regio is het Albert Schweitzer ziekenhuis gewoon een belangrijke werkgever. Er komen heel veel mensen uit de regio. Er werd gezegd van, het is niet vanuit de regio altijd makkelijk om daar te komen met openbaar vervoer. Dit was zo een die we in mobiliteit hebben besproken van, dat moet je gezamenlijk op gaan lossen. Hoe zorgen we ervoor dat de infrastructuur zodanig goed wordt dat ze niet eerst per definitie naar Dordrecht het station moeten en dan weer met een bus terug moeten, bij wijze van spreken, naar het ziekenhuis. Dat zijn de dingen waarvan ... Dat willen we op regioniveau goed met elkaar gaan bespreken en ook kijken van, kun je daar gezamenlijk een lobby op zetten. Want alleen Dordrecht vragen van, mogen we nog een extra buslijn, dan scoor je niet zo goed als je zegt van, we doen dit, omdat er dan veel meer mensen die werken bij het ziekenhuis makkelijker er kunnen komen, ook in de nacht of op tijdstippen die nu dan onrendabel worden geacht voor openbaar vervoer. Zo moet je het zien dat we dan zeggen van, daar zit de kracht dan van de regio om ervoor te zorgen dat een belangrijke werkgever ook de mensen kan krijgen. Dat willen we dan ook faciliteren met zijn allen.

De voorzitter: Wil ik het toch nu gaan afronden. Ik heb het idee zo dat er toch nog wat ontevredenheid heerst bij deze en gene over hoe deze commissie nu verlopen is. Ik snap daar ook wel iets van, in de zin van, we hebben consultatie en we hebben beeldvormend, we hebben oordeelsvormend, we hebben besluitvormend. Het loopt allemaal soms een beetje door elkaar. Nu hebben we de consultatieronde.

Volgens mij hebben we daar nog niet zo heel veel mee te maken gehad. Ik snap ook wel de verwarring. Ik was ook eigenlijk verward door reacties daarover. Dat ik dacht, we gaan gewoon met elkaar in gesprek en we hebben voldoende mensen om ons heen die vragen kunnen beantwoorden en die kunnen zeggen van, dat is een goede vraag of dat is een goede opmerking, die nemen we mee. Want in april komt het contourendocument 2.0 onze kant op, heb ik begrepen. Een Groeiagenda 2.0 komt onze kant op en de doorstart notitie energietransitie, zeg ik dat goed, komt ook onze kant op. Dat staat hier los van. Maar goed, we krijgen allerlei documenten. In een andere zaal is ook het ov en dat soort ... Wordt allemaal besproken. Het is een groot geheel. Het behelst heel veel portefeuille, zo ook het behelst heel veel dingen die elkaar raken. Ik vind het jammer dat dat voor sommigen zo verwarrend was dat men niet meer mee kon doen, om toch te proberen er nog met elkaar iets van te maken. Ik wil voorstellen om dit nu zo als oriëntatieavond af te sluiten, af te wachten wat er nog verder op ons afkomt. Mocht u zelf ook nog ideeën hebben, tegenwoordig heel hip in onze raad, met een initiatiefvoorstel of met een motie of amendement, dan houden denk ik de ambtenaren en de wethouders zich wel aanbevolen. Ik wens u allemaal ... Hartelijk dank iedereen die hier gekomen is. Ik wens u allemaal nog een fijne avond en voor straks welterusten en morgen weer gezond op.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 maart 2023.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A.W. Kolff

